

#330 • SEPTEMBER • ÅRGÅNG 30 • PRIS: 100 KRONOR • SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

SITUATION

S T H L M

"Jag har alltid varit livrädd för att vara ensam"

BENKE RYDMAN

Han har ett anteckningsblock fullt med inspiration från när han skulle koreograferat Aviciis inställda världsturné. Det var till det blocket Benke Rydman återvände när han nu sätter upp scenshown Lonely Together med Aviciis musik.

GATUPLANET SID 38 →

**Hemlösa
fastnar på
akutboenden**

Slussen

ÅR TIO PÅ BYGGET 09.00

Håkan Lahger

SKRIVIT FÖRSTA BIOGRAFIN OM SLAS

Vattensommelier

JÉANETTE FILI ÄR LANDETS FÖRSTA CERTIFIERADE

SBAB!

**Tack för att du
öppnar dörren för
de som saknar en.**

SBAB stödjer Situation Sthlm på flera sätt i syfte att bidra till en bättre tillvaro för de människor som lever i hemlöshet i Sverige idag.

Tack för att du också gör det!

INNEHÅLL

#330
september 2025

9. Vattensommelier

Jeanette Fili är den första i Stockholm som är certifierad.

14. Håkan Lahger

Med biografien *Vem älskar Slas?* når han bakom sägner och Pelikan-legender.

32. Slussen, år 10

Träd och växter planteras och styr- och säkerhetssystemen i bussterminalen testas.

38. Gatuplanet

Långvarigt hemlösa fastnar på stadens akutboenden.

44. Liza Czarnecki

Med *Salong Lust* på Maxim-teatern vill hon få aspirerande scenkonstnärer att ta chansen.

ALLTID I SITUATION STHLM

6. Min Plats
17. Krönika
47. Korsord
48. Dåtid Sthlm

20 Fredrik Benke Rydman

Med ett anteckningsblock fyllt av inspiration och koreografi tar han sig an Avicii:s musik i scenshowen "Lonely Together". Med publiken mitt i scenrummet och dansare och liveband möter ensemblen publiken. Ingen ska känna sig ensam.

EN SÄNG FÖR NATTEN

SITUATION
S T H L M

ULF STOLT, CHEFREDAKTÖR

Anteckningsböcker, vatten och september

Koreografen och regissören Fredrik Benke Rydman har ett block – ”ja, det är ett ganska kladdigt block” – fyllt av inspiration, där han ritat olika geometriska figurer, skriver ner en lättitel eller boktitel, skissar av en kostym han skulle vilja se i en föreställning. Det var till det anteckningsblocket han återvände när han fick idén om att göra någonting med Avicii:s musik. Han hade nämligen anteckningarna kvar från när han skulle göra scenshowen till Avicii:s världturné. Men turnén ställdes in och kort senare gick Avicii bort.

Nu sätter Fredrik Benke Rydman upp scenshowen ”Lonely Together” på Stads-teatern, baserad på Avicii:s musik. Läs Maria Hagströms intervju med honom på sidan 20.

Journalisten Håkan Lahger har skrivit den första biografien om författaren, tecknaren, konstnären och manusförfattaren Stig Claesson – Slas. Med hjälp av brev, anteckningsböcker, intervjuer och omfattande läsning.

För tionde året i rad är vi nere i bygget på Slussen klockan 09.00 den tredje fredagen i

augusti, för att se vart det då befinner sig. En av krogarna under guldbron öppnar i höst, överdäckningen väntar när 677 pålar slagits ner och 28 träd, 50 buskar och 12 000 lökar och perenner ska planteras.

Stadens socialtjänstensinspektörer har granskat sexton ärenden, för att se om de kan förstå varför somliga långvarigt hemlösa blir kvar på stadens akutboenden år efter år. Och de har kommit fram till att mer stöd och fler boendeformer behövs. Läs nyhetsartikeln på sidan 38.

Stockholm har en skyfallsmodell för att identifiera de kritiska punkterna i staden vid extrema regn. Fler och fler i Stockholm väljer att ta körkort för automatväxlad bil, allra flest väljer det i Järfälla.

Jeanette Fili är stadens första, certifierade vattensommelier.

Anna Lagerblad och Ullakarin Nyberg kommer med boken *Den livsfarliga tystnaden* om mäns självmord.

September är den första höstmånaden. Vi säger välkommen.

Omslag:
Johan Bergmark

SITUATION
S T H L M

REDAKTIONEN Chefredaktör och ansvarig utgivare Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-545 953 90 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se **Art Director** Johan Olsson, johan@situationsthlm.se **Fotografer och illustratörer**

Johan Bergmark, Anneli Hildonen och Magnus Sandberg. För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Webb/sociala medier** Rebecka Sandberg, rebecka@situationsthlm.se **Webbsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se

Räckvidd 94 000 läsare (Orvesto konsument helår 2024). **Upplaga** 14 500 ex/mån (TS helår 2024) ISSN: 1400 - 4437 **LEDNING**

OGH ADMINISTRATION VD Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-545 953 87 **Adress** Torkel Knutssongatan 37, 118 49 Stockholm

Tel 08-545 953 81 **Organisationsnummer** 55 66 49-1071 **Bankgiro** 5774-9327 **SOCIAL VERKSAMHET** Verksamhetschef, sociala

verksamheten Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-545 953 88 **Samordnare** Ingmar Olofsson, ingmari@situationsthlm.se,

08-545 953 81, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-545 953 81 **Telefonnummer distribution** 08-545 953 81 **Öppettider**

Måndag till fredag kl. 8.30 - 15.30, lördagar 10-14.15. **Organisationsnummer** 80 24 11-14 97 **Bankgiro** 5357- 3259 **Gåvokonto** Bg

431-2252 **ANNONSERING** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-545 953 94, Axel Schéle, axel.schele@mediakraft.se,

070-727 41 09 **Privatprenumeration** 11 nummer kostar 990 kronor, **E-post** red@situationsthlm.se **Tryck** Stibo Complete 2024

Miljö Platen runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.

FAKTA HEMLÖSHET

27 383 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor i långsiktiga bostadslösningar via Socialtjänsten och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

6 605

hemlösa personer vistas i Stockholm enligt den senaste mätningen och av dessa lever 1 261 i akut hemlöshet.

Mätningen gjordes under en vecka i april 2023 och enligt Socialstyrelsen ska antalet ses som ett absolut minimum.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs Situation Sthlm av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidnings-säljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skriververkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Över 90 procent av Situation Sthlms säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja Situation Sthlm.

MIN PLATS

En tidningssäljare
berättar om sin
favoritplats i stan

”Igår träffade jag min dotter här”

När Mikael Galloni var barn åkte han till Medborgarplatsen för att spela elgitarr. I dag säljer han Situation Sthlm här.

Det är trivsamt vid Medis, det är Bayernland och folk är schyssta. Det är känslan som gör platsen. I det gula huset i Björns trädgård fick vi ha en replokal när jag var barn. Jag, lillebrorsan och kompisar från Tyresö. Jag var tio år och försökte spela elgitarr.

Vi bodde i Bollmora, men klev man på bussen bredvid en vuxen och låtsades vara deras barn kunde man åka till Söder. Vi var nyfikna och gränslösa. Mina föräldrar var Jehovas och farsan sa att Armageddon skulle komma. Vi hade börjat snatta och trodde att vi skulle dö. Jag tror det är en orsak till ångesten. Första gången jag drack alkohol var jag nog fyra-fem år. Storebrorsan hade snott jordgubbslikör på Finlandsbåten. Jag har varit alkoholist hela mitt liv.

Första gången jag sålde tidningen var i slutet av 90-talet. Innan hade jag gjort inbrott i villor för att få pengar till heroin. Jag klickade inte på kriminaliteten – det var inget nöje. Situation Sthlm räddade mig nog undan fängelse. För ett tag sedan började jag sälja igen, vid Medis. Och igår träffade jag min dotter här. Jag trodde inte kärlek kunde kännas så – det var en värme som strömmade genom mig. Hon blev omhändertagen som liten, nu är hon 19. Vi har skajpat i 15 år, men att ses i verkligheten var det häftigaste!

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO: **ANNELI HILDONEN**

52

procent fler samtal till Bris om fysiskt våld den här sommaren än förra sommaren. Oftast om våld från en närstående vuxen, förälder eller bonusförälder.

Torg i ytterstaden rustas upp

UPPRUSTNING Många torg och offentliga platser i ytterstaden – viktiga mötes- och handelsplatser för befolkningen och en sammanhållande del i lokalsamhället – har under lång tid varit eftersatta, slitna och otillgängliga.

Nu ska torgen åtgärdas och göras mer levande, trygga och med bättre växtlighet. Upprustningen av torgen kan exempelvis handla om ökad belysning, förbättrad tillgänglighet, möblering, evenemangs-

ytor, lektytor och nya planteringar.

URBAN UTVÄCKNING

I år och nästa år kommer man att rusta upp tretton platser i Husby, Skärholmen, Kista, Rinkeby, Farsta, Rågsved och Hagsätra. Upprustningen av torgen i ytterstaden beräknas vara klar 2026.

ULF STOLT

BRUNO | PIXABAY

Stockholms skyfallsmodell är digital och visar var det svämmar över och vattnet har svårt att rinna undan.

UTRÄKNAD NEDERBÖRD

Stockholm har en skyfallsmodell där det går att se händelseförloppet vid kraftiga regn, var de kritiska punkterna finns.

VÄDER Skyfallsmodellen är ett verktyg för att göra Stockholm bättre anpassat för klimatförändringar med kraftiga regn. Modellen är digital och visar med olika färger var vatten svämmar över och var det har svårt att rinna undan.

– Beräkningarna är gjorda på regnnivåer från cirka 80 millimeter till 160 millimeter, säger Jonas Althage, skyfallsstrateg på Stockholms stad.

Under två års tid samlade han och kollegorna information från fyrtio nederbördsräknare i Storstockholm. Nu har både fastighetsförvaltare och bostadsrättsföreningar hört av sig för att få tips om hur de ska undvika översvämningar.

– Man kan göra små insatser själv som räcker lång väg, till exempel rensa brunnar och ledningar, byta till större galler på brunnslock, sätta backventiler i källare och ändra marklutningar.

Ingen stadsdel ligger sämre till än någon annan, säger han. Men västerort och söderort, där stora trafikleder går i låglänta områden,

kan få problem med transport-situationen vid kraftiga regn.

Skyfallsmodellen gör att alla samhällsbyggare i Stockholm kan ha samma underlag för beräkning. Trafikförvaltningen, som samordnar kollektivtrafiken, var tidigt ute och såg över sina risker. Jonas Althage menar att de är ett föredöme. Däremot har få andra samhällsviktiga aktörer hört av sig.

– Vi är väldigt måna om att ta fram planeringsmaterial som kan stötta många olika aktörer i översvämningssarbetet, och samordna deras behov på ett bra sätt.

GERD ERIKSSON

Ett år av skrot gav nästan inget

MILJÖ Nyligen fyllde skrotningspremien för bil ett år. Syftet med skrotningspremien är att minska miljöpåverkan från äldre bilar och få människor som kör dem att skrota bilarna och i stället leasa eller köpa en elbil. Premien är tänkt att påskynda omställningen till en mer miljövänlig fordonsflotta och minska utsläpp av växthus-gaser.

Premien är på 25 000 kronor.

I Stockholm har det hittills betalats ut 264 skrotnings-premier.

– Det krävs ett starkt förstöringsglas för att se klimatnyttan med skrotningspremien, säger Mattias Goldsman, VD för 2030-sekretariatet, som arbetar med att se till att Sverige når klimatmålen till 2030 – 70 % minskat utsläpp från inrikes transporter.

ULF STOLT

16

procent har hyrorna i Stockholms län ökat sedan 2023. Hyresgästföreningen anser att det är risk för att människor inte kan bo kvar i sina hem.

MITT JOBB

Om yrken och
arbete i stan

**JEANETTE FILI, CERTIFIERAD
VATTENSOMMELIER**

”Kranvattnet i Stockholm har neutral och rund smak”

– Kranvattnet i Stockholm har neutral och rund smak, medan vattnet i Uppsala och Enköping är mer kalkrikt och kan upplevas nästan lite beskt.

– När jag har vattenprovingar kan folk vara skeptiska till en början. Sen upptäcker de att det är skillnad på olika vatten. Vattnet ska vara runt tolv grader, då kommer smakerna fram. Och absolut inte hårt kolsyrat – då blockeras smaklökarna.

– Vatten gifter sig med mat precis som vin. Till en kraftig köttbit med sås bör det vara ett vatten med textur och sälta som ligger kvar och förhöjer smaken. Till sushi passar det bra med ett lättare vatten från någon av våra källor i norr.

– Köper man vatten på flaska och vill se mineralhalten ska man titta efter TDS-märkningen på etiketten, Total Dissolved Solids. I Stockholm har vattnet en TDS på 50–100 mg/liter. Redan vid 300 TDS har vattnet en tydligare smak.

– Eftersom vi har bra kranvatten i Sverige finns det sällan vattenmenyer på restaurangerna, utomlands är det vanligare.

TEXT **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

De två gånger vattensommelier Jeanette Fili suttit i juryn på Fine Water Summit smakade hon cirka 250 vattensorter under en dag. Idealtemperaturen för att vattnets smak ska träda fram är tolv grader.

”På grund av gnälliga grannar som skickar oss tillbaka till den ursvenska mentala medeltid där fest, dans och ljud ses som ett hot mot folkhälsan.”

Journalist Per Sinding-Larsen 11 augusti på Instagram, med anledning av hotet om stängning av klubben Trädgården under Skanstullsbron, för att två grannar klagat på störande ljud.

KOLLAGE | JOHAN OLSSON

Hälften väljer bort växelspaken

Allt fler tar körkort för automatväxlad bil. Flest av dem finns i Stockholm, där mer än varannan väljer bort bilar med växellåda.

KÖRKORT Utvecklingen är likadan hela landet, men det är i storstäderna det gått snabbast. Allra snabbast i Stockholm,

där 58 procent valde att ta körkort för automatbil under förra året. Jämfört med 21 procent 2017. Vad beror det på?

Olof Stenlund på Transportstyrelsen säger att det är en kombination av flera faktorer.

– Det upplevs enklare att ta körkort för automat och går oftast

fortare eftersom det är färre saker man behöver lära sig att behärska. Och i takt med att de automatväxlade bilarna blir allt vanligare, minskar också behovet av att ha behörighet att köra manuellt växlad bil.

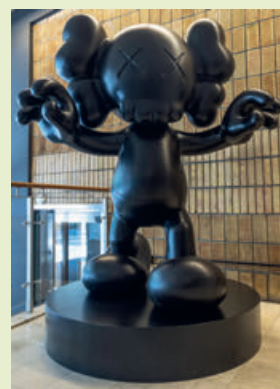
Att det ökar mest i storstäderna nu tror han till viss del handlar om att det är bekvämare att köra automatväxlat i tät stadstrafik där det är många start och stopp.

Allra flest som väljer att ta körkort för automat finns i Järfälla, 61 procent väljer B-körkort för automat där. På Järfälla trafikskola jobbar Naser Ehteman, som varit trafiklärare i 15 år.

– Teorin är såklart densamma oavsett. Men det är lättare att komma i gång med körningen när du slipper fokusera på växelmomentet. Man kommer till saken snabbare med en automatväxlad bil.

Majoriteten av de nybilar som säljs i Sverige är automatväxlade, alla hybrid- och elbilar till exempel. Och den som har tagit körkort för automat och senare vill ha körkort för växlad bil behöver bara göra en ny uppkörning. Riskutbildningen och kunskapsprovet från tidigare gäller fortfarande.

GERD ERIKSSON

FOLKETS HUS

2 METER HÖG är skulpturen Final Days av gatukonstnären KAWS, pseudonym för Brian Donnelly, gjord i det exotiska träslaget afrosomia. Skulpturen är nummer 1 i en serie av tre. Skulpturen står i entrén till Folkets Hus.

Roslagskvinnors förbjudna liv

HISTORIA Roslagskvinnornas synder är en stadsvandring i historiska Norrtälje, om kvinnor som dömdes eller fördömdes - inte alltid för vad de gjorde, utan för hur de levde. De älskade på fel sätt, anklagades för barnamord och bröt mot normer, och fräntogs därför sin frihet.

Vandringen är ett samarbete mellan Kvinnohistoriska och Roslagsmuseet, framtagen av historikern och författaren Mia Skott, och går från 1700-talets förhållanden till 1900-talets celler. Den utgår från arkivmaterial och verkliga livsöden, bland annat Lisa Bloms - den första kvinnan som fängslades i Norrtälje Kronohäkte 1860, och änglamakerskan Alva Nordberg.

Vandringen har premiär den 6 september.

MARIA HAGSTRÖM

ATT GE ETT ARV TILL BARNEN. FINNS DET NÅGOT VIKTIGARE?

Att inte längre vara här betyder inte att vi slutar göra skillnad. För den pensionerade läraren Christel Sjöstedt var beslutet enkelt – att inkludera Rädda Barnen i sitt testamente.

Med en gåva till Rädda Barnen i ditt testamente lämnar du mer än ett arv. Du möjliggör en trygg och säker barndom för barn runt om i världen.

Läs mer på raddabarnen.se/testamente

Christel Sjöstedt har testamenterat en gåva till Rädda Barnen.

Rädda Barnen

VAR MOSSENS ÄNGSVÄG NÄR 11.19-11.49

HÄCKAR I OLIKA höjder och täthet, trästaket – vita, rödmålade eller tryckimpregnerade och märkta av årstiderna – eller låga nätstängsel avgränsar tomterna ut mot Mossens ängsväg, en grusväg med kolonilotter med rymligt tillskurna tomträtter.

Samma avgränsningar gäller mellan tomterna.

Det kommer en man iförd badtofflor, blommig kortärmad skjorta och en återvinningsbar Coop-kasse i varje hand borti från hyreshusen mot Abrahamsberg. Hans granne – en man strax norr om avtalsenlig pensionsålder – håller på att byta trampa på en svart cykel som står lutad mot staketet.

De byter några ord.

Mannen med kassarna går sedan förbi och in på sin tomt. En kvinna sitter på trappan.

Övervägande delen av stugorna utmed vägen är målade röda med vita knutar. I övrigt varierar det i ambitionsnivå rörande trädgårdsskötsel och odlingsmålmedvetenhet, vilja till flaggstång eller ej samt utformningen av uterum och trädgårdsmöbelsplacering.

Ett och annat hammarslag ekar. En slipmaskin surrar till.

Det ligger två säckar odlingsjord på en grusgång. En dam i rosa jacka dricker kaffe under en parasoll. I somliga trädgårdar fågelholk.

En ölburk glömd i det höga

gräset bakom en stubbe.

Runt ett träd en sexkantig bänk byggd med tre bräder i bredd.

PÅ EN SVART träbänk i hörnet Mossens krokväg, en korg med äpplen. På den stora tomten till höger två vita solstolar övergivna i skuggan under ett träd. Ett partytält med beige duk och mörkgrå stag en bit in på en tomt. En blå regnvattenstunna under stuprännan vid verandan till ett hus.

Hammock i vitt trä på en till synes nyanlagd uteplats i tryckimpregnerat virke. Mittemot i trädgården två rosa metallstolar och ett bord, rosa

rektangulära dynor på stolarna.

Somliga har brevlåda monterad vid grinden, namn och adress på locket.

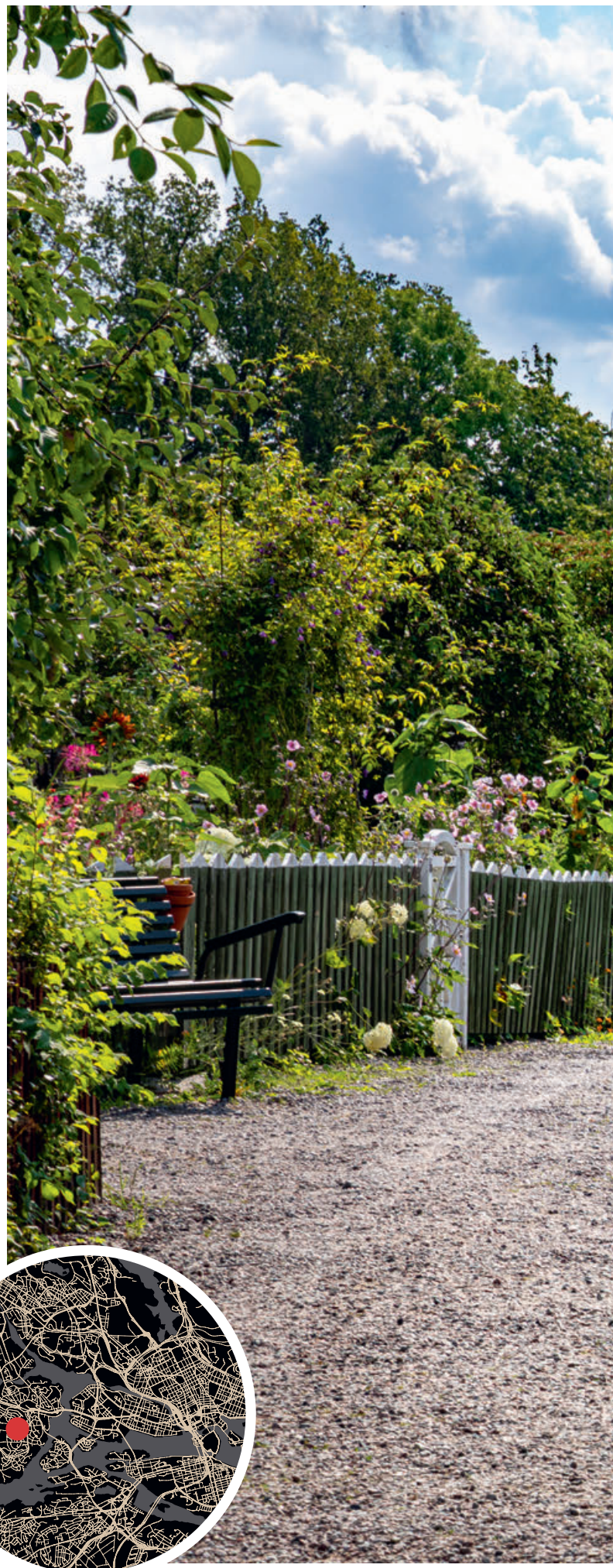
En kvinna i blommig klänning duckar under grenarna som hänger ner från träden i hörnet av tomten när hon klipper gräset med sin elgräsklippare. Hon hälsar när vi går förbi. Stövlar på. Dörren in till stugan står öppen.

Han med Coop-kassarna har packat in varorna, kommit ut i trädgården. Kvinnan sitter kvar på trappan. En slipmaskin surrar till igen.

Mannen med cykeltrampan håller fortfarande på och skrotar med sitt.

TEXT **ULF STOLT**

FOTO **MAGNUS SANDBERG**

HÅKAN LAHGER, JOURNALIST:

”Slas skrev fantastiskt om ett land och ett folk”

Med *Vem älskar Slas?* skriver journalisten Håkan Lahger den första biografien om författaren och konstnären Stig Claesson. Bortom myter, Pelikan-legender och söderkisromantik.

TEXT ULF STOLT FOTO JOHAN BERGMARK

BLAND DE KULTURPERSONER som beretts en sista vila under träden på Katarina kyrkogård, saknas Slas, Stig Claesson – trots att han är den som, kanske mer än någon annan av dem som nu vilar där, förknippas med stadsdelen där kyrkan ligger.

– Han är ju definitivt värd det. Det är ju han och Cornelis och några till som skildrat det här landet den tiden.

Författaren, tecknaren, konstnären och manusförfattaren Stig Claesson – smeknamnet Slas en kvarlåtenskap från ungdomens gathörntid på östra Södermalm, då Claesson med C uttalades med s-ljud och sedan förkortades till Slas – har sällan intervjuats. Han ville helt enkelt inte. Därför vet man inte så mycket om varför han

skrev, målade och tecknade, hans bevekelsegrunder kring detta.

Håkan Lahgers arbete med biografien *Vem älskar Slas?* började med ett stipendium från Författarförbundet för tio-elva år sedan som tog honom till Belgrad, Sarajevo och Bulgarien, platser där Stig Claesson varit med Ungdomsbrigaden efter andra världskriget.

– Jag började skriva när jag var där nere, utkast, intervjuade lite folk, en del beskrivningar av hur det såg ut. Med tanken att så småningom kanske skriva en bok.

Han började sedan att på allvar jobba med boken för några år sedan, i samband med att han fick ett annat stipendium. Ambitionen med biografien har hela tiden varit att komma bakom alla

myter, sägner, Pelikan-legender och söderkisromantik och skissa fram människan bakom verken.

– Jag ville ha en exakt beskrivning av hans liv, gjord av honom själv. För en av sakerna med Stig Claesson är just mytbildningen kring honom, snacket, han var si och så, alla tycker att de känner honom.

Genom livet skickade Stig Claesson sina anteckningsböcker, en sorts små almanackor, samt vykort och brev till sin son Leif ”Dodo” Claesson med den noggranna instruktionen att kuverten det skickats i inte fick öppnas förrän efter hans död, utan läggas i det han kallade

”arkivet” – i omfång en dryg flyttkartong.

Håkan Lahger har nu haft full tillgång till breven och anteckningsböckerna i ”arkivet”. Samt brev från Bonniers arkiv, plus en låda med brev som sonen Nils Claesson lämnat in på KB. Han har dessutom intervjuat fyrtio-fem personer. Och läst alla 84 böcker som Stig Claesson skrev.

– När jag då skriver kapitlet om till exempel Paris på femtiotalet så lägger jag ju in om boken *Om vänskap funnes* som handlar om den tiden, men kom ut 1981. Det är inte så att alla böcker presenteras när de kommer ut.

EFTER ARBETET MED boken har Håkan Lahger en bild av Stig Claesson som en man han inte riktigt kan förstå och begripa sig på, en paradox.

– Han skrev fort, böckerna på några veckor, målade gjorde han ännu snabbare, ett porträtt på en timma. Hade han lagt mer tid kanske han varit ännu större... men det är inte han.

– Han var ju förmodligen bipolär eftersom han betar ►►►

HÅKAN LAHGER

Gör: Journalist, författare. Var redaktör för tv-programmet ”Skavlan” 2009-2021. Skrivit ett flertal böcker, bland annat biografier om Thorsten Flinck och Christian Falk, böcker om Ulf Lundell, Bob Dylan och Eldkvarn.

Aktuellt: Med boken *Vem älskar Slas?*, den första biografien om författaren och konstnären Stig Claesson, Slas.

TIDNINGEN SCHLAGER

■ Håkan Lahger var en av dem som grundade musiktidningen "Schlager", första numret kom ut 10 oktober 1980.

■ Tidningen blev snabbt en av de viktigaste svenska musiktidningarna. Schlager bevakade den svenska alternativa musikscenen i långa reportage och intervjuer, med NME och Rolling Stone som förebild.

■ När musikbranschen förändrades i mitten av åttiotalet blev marknaden kärvarre för tidningen, som kom ut med 110 nummer innan den 1985 slogs ihop med tidningen Ritz och blev Slitz.

sig som han gör och super ner sig i perioder på det sätt han gör. Det är ofattbart att Slas klarade sig så länge, utan att dö, få allvarliga skador eller bli helt knäpp, att minst en gång om året läggas in och avgiftas.

Men varje gång tar sig Stig Claesson tillbaka till staffli och skrivmaskin.

– Böckerna är ju inte mörka, det är mustiga, häftiga berättelser om folk och Sverige och den lilla människan, det finns en humanism hela tiden, ingen svartsyn, han har humor – man får liksom

”Det är ofattbart att Slas klarade sig så länge, utan att dö.”

inte ihop honom som person.

En titel och en omslagsskiss till förlagets höstkatalog, sedan höll sig Stig Claesson nykter några veckor på våren och skrev boken. Så såg i princip alla år ut.

– Det är nåt motsägelsefullt där också. Om det vore en sämre författare som skrev kioskdeckare så hade det ju bara känts maskinellt och helt ointressant. Men det här är en man som skriver fantastiska böcker om ett land och ett folk, och ändå lever och betar sig på det viset.

För Håkan Lahger har också

frågan om klass – Stig Claesson kom från riktigt fattiga förhållanden på östra Södermalm – varit både intressant och viktig. Genom livet behöll han en tämligen enkl livsstil, trots framgång och pengar.

– Ingen vet riktigt vad han tjänade eftersom han sålde så mycket konst svart. Men han behåller sin livsstil, bor väldigt påvert både här i stan och på landet, ateljén likadan. Det enda extravaganta är att han reser mycket, bor på fina hotell, äter gott och klär sig med stil, inte överdådig men snyggt. I övrigt behåller han en proletär stil, vilket är unikt.

Jämfört med andra litterära samtida storheter som Stig Claesson delade bardisk med – exempelvis Beppe Wolgers, Lars Forsell eller Per Rådström, som kom från medelklass eller överklass – blev han aldrig till fullo accepterad.

– Per Rådström och Stig var tigha i tre-fyra månader när de åkte från Paris till Italien och hem, sen var det ingenting. Det tycker jag är intressant, att inte bunta ihop dem, för det skulle han nog inte gått med på själv. De andra är fina pojkar som sitter på Operakällaren eller Teatergrillen medan Stig sitter på Operabaren, där kreti och pleti kunde få vara.

– Det var viktigt för mig som arbetarkille att visa att han lyckades ta sig in där, men han blev ändå inte accepterad. Och ville kanske inte bli det, ville behålla sin klasstillhörighet. ■

Inte bara en droppe i havet

"HURRAFÖR VATTEN!" står det vid en orange fisk som simmar bland sjögräs. Små bubblor stiger upp från fiskens glada mun. Jag läser vidare för sonen ur rymdboken om vår unika planet Tellus: tittar du på jordklotet ser du hur blått det är. Klotet är illustrerat med sina stora hav, gröna kontinenter och två ögon och en glad mun. Allt det blåa är vatten! Det behöver vi för att kunna leva, läser jag.

Vi måste spara på vattnet, säger jag sedan till sonen. Han ser lättad ut och säger: "Då behöver jag inte bada på jättemånga dagar. Du kan tvätta mina fötter med en våtservett". Jag suckar, släcker lampan och sätter på regnljud på Spotify.

När hans kropp gör små sömnryck vet jag att jag kan dämpa regnet och börja slöscrolla på mobilen. En tidning skriver om den akuta bristen på vatten i huvudstaden. Stockholm Vatten och Avfall väddar – varje droppe räknas. Ett par hundra kommentarer finns under artikeln. "Tur att det finns öl", skriver en, "Inget mer varannan vatten på krogen", skriver en annan. Några tar upp klimatförändringar, andra bristande underhåll och utbyggnad av reningsverk, och en person pekar mot söder: "Nu har ju södermalmsextremisterna världens chans att visa hur mycket ni vill rädda klimatet".

Fler kommentarer dundrar in. "Men, havsnivåerna stiger ju?" och "Jag såg mycket dricka i Mälaren". Några blir politiska: "Preparering för att kunna höja vattentaxan...". Och sedan orättvisan: "Snart tvingas 08:orna även ta vatten från landsbygden. Precis som med allt annat". Och såklart trollet: "Sluta ta hit folk från andra länder så räcker vattnet längre". Trolleri trollera genom tråden och sedan spolar de ner sin skit i toan med dricksvatten. Simsalabim!

I en annan del av världen bor 70-åriga Isaac med sin

**MARIA
HAGSTRÖM**

Nyhetsredaktör
och reporter

"Nu har ju
södermalms-
extremisterna
världens chans."

familj i hus på träpalar och med stråtak. Papua Nya Guinea har världens dyraste vatten. En person som lever i fattigdom måste spendera mer än halva inkomsten på vatten för att komma upp i 50 liter om dagen, WHO:s rekommenderade nivå. I Sverige använder en person 160 liter.

Men en stor tank där regnvatten samlas har förändrat Isaacs familjs liv – det går att dricka!

Hans fru Rita behöver inte längre ta två vattendunkar, på 20 och 10 liter, och gå nerför berget. Där hon brukade fylla dunkarna, lägga dem i en tygväska som hon hängde på huvudet och klättra tillbaka upp till byn. En vandring på en och en halv timme. Varje dag.

Hon har inte längre ont i huvud, rygg och knän. Och nu behöver hon inte tvätta kläder i floden, som så många andra gör. Jag sa inte att jag använder rent dricksvatten för att spola ner skit.

EN KVINNA SKRIVER på Facebook: "Duscha tre minuter är en omöjlighet. Mitt långa hår har knappt blivit blött och sen ska schampot sköljas ur och så balsamet". Samtidigt får andra duscha under regnvatten. Om regnet kommer. Och någonstans regnar det för mycket. I mitt

sovrum regnar det på låtsas.

Vattenbristen i Stockholm är tillfällig och förutom trollet var stockholmarna duktiga på att spara. Kanske tog södermalmsextremisterna chansen att hjälpa klimatet. För det glada jordklotet i boken är inte så glad – egentligen. På vissa platser handlar inte vatten om ett balsamproblem, det handlar om överlevnad. Gör det skillnad vad någon gör i Sverige, när det är oceaner som skiljer oss åt? Men ingen är bara en droppe i havet. ■

PÅ KONSERT MED THE BOPPERS

Jag åker ner till Hornstull Strand, sen kommer jag på att det är i Lasse i Parken dom skall uppträda.

En halvtimma sen är jag, lagom till den klassiska "Mr Bassman" från deras andra skiva "Keep on boppin". Enda medlemmen jag känner igen är Mats Lagerwall, kanske några andra av dom gamla medlemmarna också, men jag har inte haft någon vidare koll på bandet dom sista trettio åren. Frågar vakterna om man kan få göra en intervju med bandet, får då svaret att jag ska prata med deras manager, vem det nu kan vara. 385 kr i inträde men man hör o ser lika bra utanför. Mycket bra konsert med klassiker som "Who put the bomb", "Tell Laura I love her" och avslutande "Goodnight sweetheart". Efter 48 år håller dom fortfarande stilen. Bra gratiskonsert från gatan.

Markku

MINA DRÖMMARS STAD

(texten inspirerad av P.O. Enquist)

Var kommer de ifrån, bland skaror som väller fram ur T-baneutgångarna? De går att urskilja, de fattiga, de hemlösa skarorna som blir fler för varje år, vad är det som får dem att söka och treva sig fram efter ljuset, lyckans ljus som om stadens brus är neonskyltar. Folk i rörelse, pengar att dra in för den hugade, ofta på de mest utsatta som söker ett par timmars värme, i den nya tidens stad, tiggare sitter tysta med en hand utsträckt, trötta och kalla, men de blir liksom osynliga när förbipasserande bara ser igenom vädjande ögon.

Innan millennieskiftet kunde man se de rika bli fler, samtidigt som de hemlösas existens ökade kraftigt, bland annat ett resultat av nedstängningen av Långbro och Beckomberga, den då nya tidens fattighus. De psykiskt sjuka blev fler, ljusen i deras ögon slocknade. Men varje år

ökade de i antal. Vad var det som drog, vad är det som lockade, drömmar om ett drägligt liv, ett jobb, ett kyffe med nyckel, något att kalla "hem"?

Det svenska folkhemmet var nu blott en svunnen dröm, nedmonterat och privatiserat, där varje levnadsöde konverterades till vinst eller utgift. Det som kallades för ett socialt skyddsnät var en tombola och att falla mellan stolar blev vardag. Trots att sommaren löpte amok frös ömsom svettades jag varje morgon och innan jag styrde kosan mot Situation Sthlm för att sälja tidningen för att slippa behöva tiggas eller stjälas.

Återigen drivs de marginaliserade som förstör stadsbilden från Bysistäppan och utanför det anrika sjukhuset Maria Pol trålar bylingen efter störande element eller en alltför påtänd människa som gapar och viftar med händerna. Han skriker till mig att han är Gabriel, Guds ängel, och jag presenterar mig som Mikael, ärkeängel jag med,

i alla fall i vår verklighet där och just då och ingen annanstans. Då stannar tiden och pundaren är lugn.

Micke G71

LUGNT UTAN BRÅK

Sitter nere vid Hornstull på bänken och solen bränner i ansiktet, tänk att våren kom så tidigt. Vi sitter många som kanske inte gjorde rätt för oss i samhället, enligt polisen. Dom åkte förbi oss nyss och frågade hur vi mädde. "Lugnt" sa vi, dom flesta sa det samtidigt.

Har gjort rätt för mig i dag, har fyra tidningar kvar men dom får jag sålda snart.

Nu sitter vi typ fem stycken och solar, pratar och bara låter solen ta över våra kroppar. Skönt att det e så lugnt utan bråk.

Lena Freij

LÅNGRESA

Tänk vad man glömmet fort. En tågresan kan faktiskt vara riktigt rolig om man har humor. Jag trodde ju att jag hade två biljetter, tog det för givet. Åker från Stockholm till Göteborg. Hoppas på tåget från Göteborg till Halmstad. Sätter mig ner, då kommer det två åttioåriga damer, varpå den ena säger: "Du sitter på våra platser". Den andra säger: "Nej, det gör hon inte alls". Jag svarar: "Jag har övergångsbiljett". Då svarar första damen: "Det har vi också". Jag börjar skratta och byter plats när det slog mig att jag har ingen biljett från Göteborg och det hade damerna inte heller.

Magdalena 407

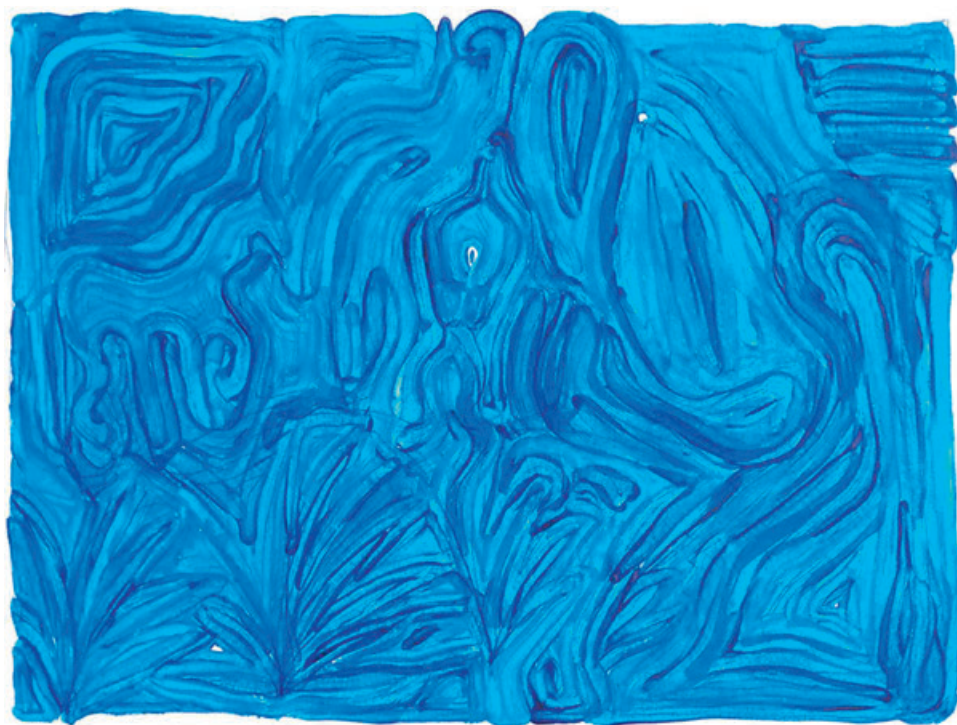

Illustration: LO

**FÖLJ OSS PÅ
INSTAGRAM**

@situationsthlm

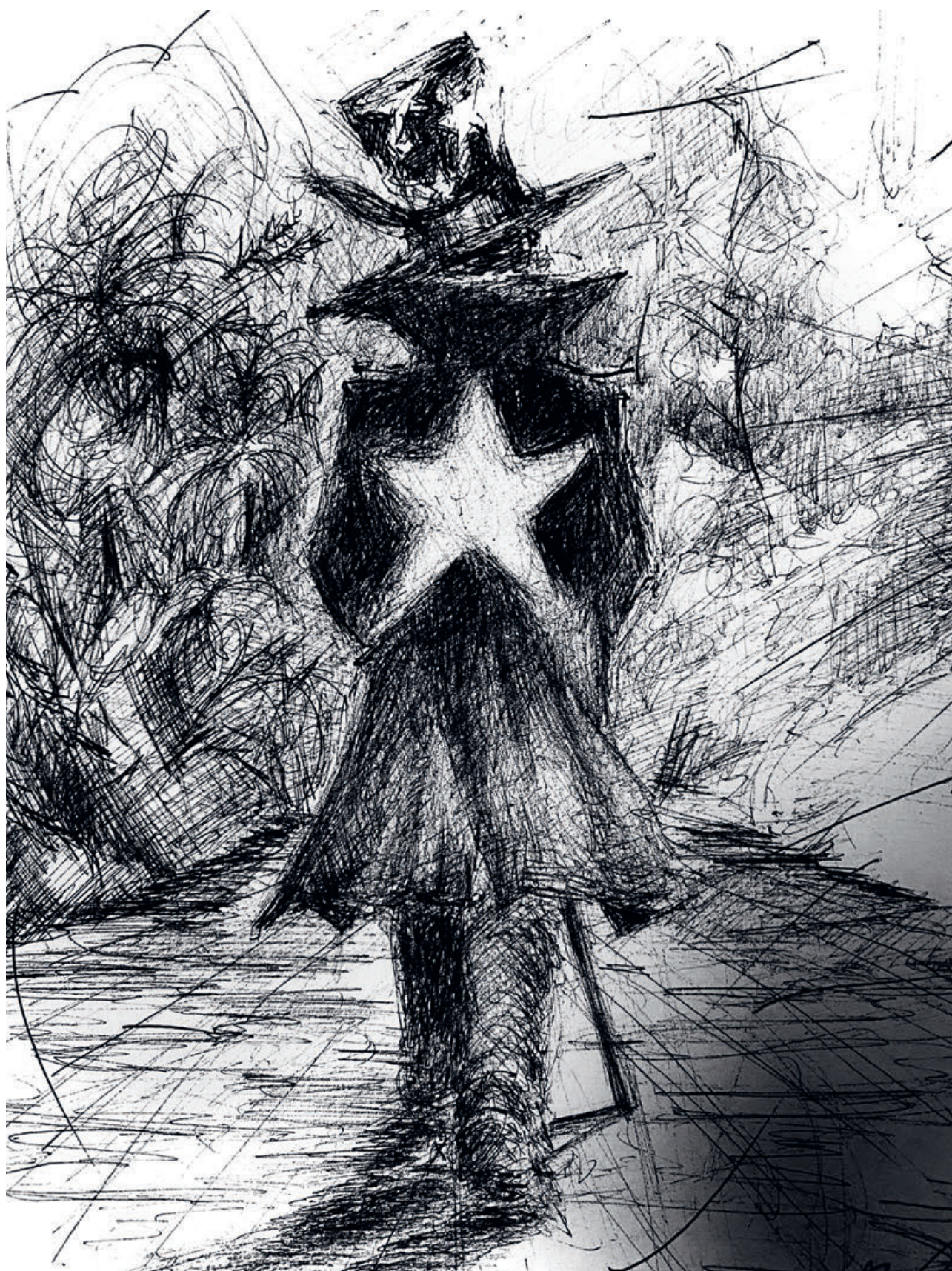

Illustration: **Henrik Landvik**

Koreografer och regissör **Fredrik Benke Rydman** har alltid experimenterat, tänjt på gränser och skapat nya upplevelser.

Nu placerar han publiken mitt bland artisterna i scenshowen Lonely Together på Stadsteatern, baserad på Avicii's musik.

TILLSAMMANS I ENSAMHETEN

Text **Maria Hagström**
Foto **Johan Bergmark**

Stockholm

■ Fredrik Benke Rydman flyttade från Västerås till Stockholm 1994, när han var tjugo år, för att det är här möjligheterna finns – studier och jobb som dansare.

■ Vill inte bo i en mindre stad, bara Stockholm eller Göteborg lockar. "Jag gillar staden" men också att i Stockholm "hitta staden i staden" – det lilla samhället lokalt, där man blir tje- nist med caféägaren, är en trevlig kontrast till känslan av Stockholm som stort, hårt och kallt.

■ Hans "städer i staden" är Älvsjö, där han bor, och Hornstull, där han driver dansgymmet House of Shapes.

Han har ett kladdigt anteckningsblock, fullt av inspiration. En geometrisk form, en titel på en bok, en ritad bild av en kostym – någon figur som Fredrik Benke Rydman vill se i en föreställning. Också annat som har dykt upp i möten med artister och konstnärer som kan vara starten på något.

– Det är random tankar och idéer. Vi sitter och pratar och så halkar man in på ett ämne som man har gemensamt, hittar en grund och sen kanske jag ritat en bild av nåt. Det kan vara allt möjligt. Men ja, det är ett väldigt kladdigt block.

Likaså är hans mobil full av videoklipp. Han filmar sig själv när han gör olika danssteg som kan användas i koreografier.

– Det kan också vara att jag ser nåt i naturen, en stenformation som kanske bli inspiration scenografiskt. Det är världens mest fullsmockade telefon. Det finns så jävla mycket videor med olika idéer.

Det var till gamla anteckningar han återvände när han fick en idé om att göra något med Avicii's låtar. Han hade några år tidigare "grävt in sig" i musiken när han skulle skapa scenshowen till Tim "Avicii" Berglings världsturné. Någon sådan blev det aldrig. Turnén ställdes in och inte långt senare gick Tim Bergling tragiskt bort.

– Hans musik fanns sen kvar hos mig, jag hade hittat in i den på nåt sätt. Jag kände, fan jag borde göra nåt av det, säger Fredrik Benke Rydman när han har en längre paus från dagens repetitioner på Stadsteaterns stora scen.

I det gamla anteckningsblocket letade han inspiration från deras spånarmöten. Där fann han ett ord: tempel.

– Jag tyckte att det fanns nåt där, en plats där folk kommer samman. Det kan vara en kyrka, ett tempel, en yogasal eller som här – teatern. Här pratar vi ju hela tiden om livet och vad det innebär. Upp och ner, positivt och negativt, hit och dit.

Han tänkte att han kan skapa en scenshow där ensemblen möter publiken.

– Det handlar egentligen om att vi alla är människor. Vi har våra tillkortakommanden och glädjeämnen och vi speglar oss i varandra.

"Det handlar om att få folk att släppa guarden och öppna upp."

Han menar att mycket i Avicii's texter har den tematiken, som låtraderna "Let's be lonely together" och "For a better day".

– Vi behöver mötas och känna gemenskap. Jag ville göra en föreställning där det finns ljus och hopp. När man går därifrån ska man känna att det ändå är ganska nice att vara människa.

Han tog med sig sin idé till Tims Berglings pappa, berättade vad han hittat i musiken och vad han ville förmedla.

– De är såklart försiktiga med hur hans musik används. För mig är det viktigt att det känns bra för dem. Det är ett ansvar, ett förtroende och en ära att få arbeta med den musik som har träffat så många människor.

Pappan gav sitt godkännande och sa: jobba vidare på det.

Vid stora scenen pågår repetitionerna. Det är två veckor kvar till premiären 29 augusti. Dansare finns på en sluttande ramp, åker kanaler, kastas åt sidorna, flyger i rep över golvet där publiken senare ska stå. Genom strålkastare, till sång och livemusik och låten "Without you".

Det har varit en lång rep-period. Föreställningen "Lonely Together" är nyskriven och komplex. Den befinner sig i gränslandet mellan teater, dansshow och livekoncert, med elva dansare, sex skådespelare och sju musiker, och majoriteten av publiken ska vara på golvet, omgiven av berättelsen. Det är mycket att lösa tekniskt.

– Folk tror att man ska behöva tvingas upp på scenen, men de kommer redan vara på scenen. Vill man delta så gör man det, annars inte.

Så om man blir sugen på att dansa så kan man köra på?

– Ja, om man vill. Musiken bjuder in till det.

Fredrik Benke Rydman ger instruktioner på engelska i en mikrofon. "Second drop, you need to be a little bit sooner and preferably more upstage", "They need more power getting up", "Just have it slack on the rope... eller vad heter det?" Han flinar till över engelskan. Några av dansarna kommer från andra länder.

Artisterna kommer att vara runtom, ovanför och mitt bland publiken.

– Det ska vara väldigt överraskande. Jag tror att publiken kan känna "oj vänta, vad händer nu?". Jag tycker personligen om att aldrig riktigt veta vad som ska hända. Att uppleva nåt nytt kan vara berusande. Det handlar om att få folk att släppa guarden och öppna upp.

Han vill slå sönder formerna för teater, konsert och dansgolv för att sedan sätta ihop det till något eget. Han tycker om att experimentera, mixa och blanda – det har han alltid gjort.

– Det uppstår nåt nytt i mötet mellan olika komponenter. Jag är nyfiken på så sätt. Folk brukar tycka att jag är modig, men jag tycker egentligen mest att det ►►►

”Jag har alltid varit livrädd för att vara ensam, lonely. På ett nästan panikartat sätt.”

är spännande när jag får utforska vad som händer i såna möten eller former. Min drivkraft är att försöka skapa det nya. Det gjorde vi ju med Bounce också.

Under tretton år, från 1997 till 2010, var streetdansgruppen Bounce aktiva – med Fredrik Benke Rydman som en av medlemmarna. Gruppen beskrev sig själva som “en plattform där vi kan leka och experimentera, en tillflyktsplats där vi får vara fria och kreativa”.

De följde inga regler om hur “det ska vara” och blandade musik- och danstilar – brejkade till en tango om de kände för det. Och de ville att dansen skulle kunna stå för sig själv.

Bounce gjorde elva föreställningar, bland annat “Gökboet” som ifrågasatte institutionsmiljön och vem som avgör vad som är normalt. Den sista blev “The Last Bounce”, där över 300 dansare deltog och som fyllde Globen fem gånger om.

De sa då i en intervju i Situation Sthlm att deras mål aldrig hade varit att bli kända, rika eller störst. Ändå, eller på grund av det, blev de Sveriges mest framgångsrika dansgrupp.

När Bounce upplöstes fortsatte Fredrik Benke Rydman solo. Till exempel gjorde han en modern “Svansjön”, en streetdancetolkning av den klassiska baletten. I “Swan Lake Reloaded” var svanarna beroende av heroin och sålde sina kroppar. Den klassiska historiens elake trollkarl Rothbart var nu en hallick. Heroinet var trolldomen och bara äkta kärlek kunde bryta förtrollningen. Det bleven av hans många succéer.

Han tycker fortfarande att han har samma drivkraft som Bounce – gänget hade på sin tid.

– Det känns som att jag gör samma sak fast utan att vara i en grupp. Nu är det i stället nya grupper i varje projekt. Fast det är inte helt sant, man jobbar ju ofta med lite samma människor gång på gång.

Kan du sakna Bounce-tiden?

– Ja, det var en unik period av mitt liv. Jag träffade de andra i Bounce för några veckor sen och det är alltid lika

kul. Apropå gemenskap, det var en jävla styrka att känna sig så... stark, för att man vet att de andra backar upp en. Det var ingen som var stjärnan, det var alla som var Bounce.

När vi kom på idéer var det aldrig en fråga om vad publiken skulle gilla eller vad folk skulle tycka, vi gjorde det vi ville. Om man är sann mot vad man tror på, då blir det oftast bra.

Bounce hade en demokratisk grund. Ingen var ledare, skapandet var kollektivt.

– Jag kunde ju också bli galen på det när vi satt och pratade om saker i flera timmar och blev helt nermalda. Till slut röstade vi och då var det det som gällde. I den roll jag har nu, som arbetsledare, är det ganska ensamt på nåt sätt. Ensemblen är ju underbar och ljud, ljus, manus och min regiassistent Lisa är ett fantastiskt gäng, men jag börjar ändå fundera: fan ska jag hålla på så här och vara ledare som domderar?

Vad skulle du göra om du inte gör det?

– Man kanske skulle kunna jobba med det här ändå fast mer i gruppform. Det är inte omöjligt.

Det kanske är vågat att påstå att Fredrik Benke Rydman är “lonely together”, men ensamhet och gemenskap är teman i föreställningen och han skapar ofta utifrån sådant han ser att många brottas med, eller han själv brottas med.

– När jag jobbar med ett ämne i en föreställning är det som att jag silar det igenom mig själv och tvingas tänka alla tankar.

Vad har du lärt dig om dig själv av “Lonely Together”?

– Jag har alltid varit livrädd för att vara ensam, lonely. På ett nästan panikartat sätt. Jag tycker fortfarande att det är den mest obekväma känslan som finns. Jag har sett till att jag har vänner runt mig, säger han och fortsätter:

– Sen är det ju skillnad på att vara själv och att vara ensam. Nu när jag har blivit äldre har jag blivit mer trygg med att vara själv och uppskatta det. Det kan finnas en frihet i det. När man är här på teatern är det så mycket folk man pratar med hela tiden, då kan jag ibland längta efter en vecka själv på västkusten, vid sommarstugan.

Föreställningen “Lonely Together” har en dramaturgi. Sex skådespelare – Peter Gardiner, Lisette T Pagler, bröderna Fredrik och Alexander Lycke, Sofia Papadimitriou Ledarp samt Anna Åström – gestaltar tillsammans med elva dansare och sju musiker. Berättelsen kretsar kring några personer som delar med sig av sina hemligheter. De bär alla på smärta men också hopp.

– Det är skärvor av liv som ibland kommer in genom repliker, ibland med dans och givetvis i låtarna. I de där små skärvorna eller spegelbitarna kan folk få syn på sig själva, känna igen sig i andras berättelser och upptäcka att man inte är ensam i det här. Att det finns fler som jag. Jag är inget freak, jag är inte konstig – alla är rätt konstiga. ►►

Eurovision Song Contest

■ **Fredrik Benke Rydman** har skapat scenshower till flera bidrag i Eurovision Song Contest.

■ **2015** stod han för numret i Måns Zelmerlöws vinnarbidrag “Heroes”.

■ **2022** skapade han det finska bidraget “Cha cha cha” med Käärijä, som slutade på andra plats.

■ **2024** gjorde han återigen scenshowen till vinnaren – “The Code”, framförd av schweizaren Nemo.

”Jag är inget freak, jag är inte konstig – alla är rätt konstiga. Vem är egentligen normal?”

Vem är egentligen normal?

Ett exempel är en familj som försöker äta frukost, men allt bara snurrar snabbt. De försöker upprätthålla sitt vanliga liv och normaliteten fast det gungar under fötterna.

Det finns också karaktärer som vill träffa någon att leva sitt liv med, som är rädd för att föräldrarna ska dö, som är rädd för att bli vuxen eller har djupa hemligheter.

– Det ska vara öppet för tolkningar. Man behöver inte gå dit och känna att man fattar allt, utan bara tillåta sig själv att bli drabbad.

Tonerna av ”Hey Brother” drar lugnt igång med piano vid stora scenen. Ett gäng dansar på en flyttbar rund plattform i mitten av golvet och några andra på ramperna vid sidorna. Fler instrument från orkestern fyller i och musikerna börjar röra sig från varsitt håll, med trombon och trumpet i täten. Möter varandra på mitten.

Fredrik Benke Rydman regisserar dem, visar hur snabbt de ska gå. Någon påpekar att han har ett instrumentbyte, det ska hinnas med.

Aviciiis låtar har arrangerats om till nya versioner och livemusik. Inte heller används några digitala projektioner i scenshowen. Föreställningens DNA är att det ska vara handfast och organiskt. Mänskligt är ett ledord.

En lång rad dansare sluter upp bakom musikerna när alla går, dansar, spelar tillsammans över rampen ”The banana” på sin väg mot den sluttande ”The hill”.

De rörliga plattformarna kallas ”Baby bananas”.

– Jag brukar hitta på såna här dumma namn. Bananerna, det kommer folk ihåg. Den som finns mellan musikerna heter nog ”magen” nu, säger han och skrattar. Med koreografi kan man ibland också hitta på såna där dumma steg, som trattkantarellen. Det minns man lättare.

Dans har funnits i Fredrik Benke Rydman liv sedan han gick i fjärde klass och blev uppmannad av musikläraren att gå en buggkurs.

– Det var som att mitt tänkande och min fysik hade lätt för det. Jag hade nån sorts orientering i rummet och jag hajade det här med att gå dit, arm åt det hållet, och sen musiken till det – hur det hängde ihop. Jag tror att det klickade in nåt där. Det är fortfa- ►►►

”Förut skulle allt bli perfekt. Nu gillar jag det skeva och skitigare.”

rande den bästa känslan – när kroppen blir musik.

Dansar du mycket i dag?

– Nej, mycket mindre än vad jag skulle vilja faktiskt. Det kan jag sakna. Jag behöver ju inte repa åtta timmar om dagen som förr, men jag skulle vilja dansa lite varje dag. Det hade varit friskt för hjärna och kropp. Det finns ju forskning som visar att det frigörs mer endorfin när man rör sig till musik.

Efter buggekursen i fyran fortsatte han och började så småningom tävlingsdansa, men han siktade inte på att försörja sig som dansare en dag. I stället började han studera till civilingenjör, teknisk fysik, precis som sin pappa. Men det dröjde intelänge innan han insåg att han hellre ville gå på Balettakademien i Stockholm. Eller i alla fall testa och ge det en chans.

Pappan som var orolig för sonens framtid tog fram ett excel-ark med löneutvecklingskurvor för dansare och civilingenjörer. Att Fredrik Benke Rydman ändå valde att satsa på dansen är ett av hans livs bästa beslut.

Vem hade du varit i dag om du hade valt ingenjörsbanan?

– Jag tror, eller hoppas, att jag hade hållit på med forskning inom nåt knasigt område. Men det är fortfarande min bakgata. Jag gillar ju, som under repetitioner i förmiddags, när vi hade ett stort svart tyg som ska röra sig över publiken. Då finns det en mekanism i olika trådar – dra i en samtidigt som du släpper lite i en annan, för att få ihop det till musiken. Det är som att jag koreograferar tyget med olika anordningar och rep. Det är teknik också.

Hade du varit lycklig om du forskat om nån knasig grej?

– Det är inte omöjligt, livet kan ta sig olika vägar. Men då hade jag inte fattat vad jag gått miste om. Nu när jag tänker på det så har jag alltid hållit på med teater, ända sen jag var i småskolan och gjorde framträdanden. Jag är jätteglad för att jag vågade ta steget till dansen. Det brukar jag ta med mig – fan jag måste ändå våga. Vara lite modig. Sen misslyckas man ibland, men det är inte hela världen, säger han och tillägger: I alla fall inte om man har lyckats någgra gånger innan.

Fredrik Benke Rydman berättade i en intervju i Situation Sthlm, i samband med att han gjorde en föreställning om kommersialism och bekräftelse 2014, att han själv lidit av prestationskrav. Som att hans identitet fanns i hans pre-

stationer och att de gav honom ett värd. Även om värdet var kortsiktigt. Han var medveten om att han hade presterat och gjort det bra, men kunde ändå inte vara nöjd. Han var tvungen att göra nästa grej – ”jag bara springer omkring”.

Det var över tio år sedan och han upplever att det har blivit bättre i dag.

– Jag definierar mig inte enbart utifrån prestation. Nu har jag hittat en annan självkänsla i att man kan vara mer än det. Sen är jag ju otroligt prestationsdriven i alla fall, på gott och ont, men jag är lite slarvigare nu. Förut skulle allt bli perfekt. Nu gillar jag det skeva och skitigare. Det är positivt, för prestationskrav kan vara jobbigt och kanske stå vägen för andra saker och livet.

Att han i dag är pappa till tre barn spelar en viss roll i förändringen.

– Barn gör ju att man tar bort fokus från sig själv lite grann. Nu handlar det också om vad ska de ha för förebilder och vilka människor de ska bli.

Hopp om en ljusare framtid, tillsammans ”for a better day”, hoppas han att publiken känner efter att ha upplevt livets berg- och dalbana genom dans-sång-musik-teater-showen.

Och precis som Tim ”Avicii” Bergling ville att människor skulle känna under hans konserter – gemenskap och frihet – försöker han nu skapa en sådan plats.

När känner du dig fri?

– När jag mår bra i kroppen. Det är helt avgörande för mig. Om jag vaknar en dag och det är stelt och har ont, då går ingenting bra. Har jag inte ont alls då är det som att jag kan tackla alla problem i hela världen.

Hur känner du då inför att åldras?

– Jag tycker det är jobbigare än jag skulle vilja att det var. Jag känner inte igen mig själv helt, min identitet har varit att ta två-tre trappsteg i taget. Jag har absolut accepterat att jag inte gör samma saker som när jag var tjugo år. Det är helt fine. Men jag är rädd för att det fysiska inte ska fungera, för det blir inte ett roligt liv. Jag gissar att jag har mer ont i kroppen än andra i den här åldern. Diskar är utslitna. Jag har ju hållit på mycket och fått hårda smållar, då slits kroppen. Men tränar jag lite hela tiden, gör rehabövningar, så känns kroppen ofta bra.

Du hade tidigare smeknamnet ”The Machine”, hur mycket maskin är du i dag?

– Jag tycker om det här vi är i nu med intensiva repdagar. Jag har en sorts egenskap att jag bara kan mata på, men det är också för att jag vet att det finns ett slut. För det finns den där premiären. Annars skulle jag aldrig... jag älskar att vara ledig också. Det handlar ju alltid om balans. Men jag är väl lite så, att jag fixar när det är mycket. På ett sätt är jag fortfarande en maskin. ■

Fredrik Benke Rydman

■ **Gör:** Koreograf och regissör.

■ **Född:** 1974 i Västerås.

■ **Bor:** I Älvsjö.

■ **Gjort:** Fick sitt genombrott som dansare i streetdansgruppen Bounce. Efter gruppens upplösning har han skapat ett flertal föreställningar, till exempel ”Swan Lake Reloaded”, ”The Nutcracker Reloaded”, ”The One, Master of Dance” och ”Jean & Julie”.

■ **Aktuell:** med scenshowen ”Lonely Togheter” på Stads-teatern, premiär 29 augusti.

PÅ EN BÄNK

*En mörk men vacker natt på en bänk i Skåne jag satt,
det var lite kusligt för det var ju varken sol eller måne.
Min kappa var grå och sliten och skjortan som spände
över bröstet kändes alldeles för liten. Men det hindrade
inte mig att höja rösten trots att klacken var av på min
vänstra sko. Så sjöng jag och dansade över en bro men
nu måste jag stilla mig och få lite ro. Fastän där ute i
natten finns det fler men just nu pallar jag inte mer.*

Ditte

OCKSÅ EN TES

Sommar har anlänt till Hälsinglands ängar
gassande sol, i dag faller regn här.
Har vakat sen fyra, drömt om slagsmål och smack,
men Järvsö är lugnt två klick öster om klacken.
Ser daggen som stiger, det är dimma kring bergen
trots skapelsens under är jag stingslig och arg men
som solen har gömt sig bakom dimman i bergen,
syns nyanser av grönt medan jag håller färgen.
Allt har sin tid, står den still kan den stanna?
Byter sprutor mot klimax i plural, noll namn va?
Alla är rädda, kontrollen total,
ingen frihet att älska eller spontana val,
allt ska planeras, all tid struktureras,
livet på paus, har det kapitulat?
Allt kan missbrukas, ta typ 2 diaFetes,
Inte villkoras insulinet som ges?
Inga förbud, drick ej läsk, inget socker,
de tar inte barnen, tvingas sju dar till doktor,
De hotas ej heller med något LVM.
de får all vård de söker, apoteksvård och hem.
Men har du brukat en ört som växt här på vår jord.
så tar dem barn, jobb, din tid, ditt fat samt ditt bord,
för där dras en gräns och det finns inget bruk
för de skrev det i lagen,
inget snack, punkt och slut.
Så är det så konstigt att folk blir depressiva?
Endast doktorer har svaret, anti-serotonin ba,
eller går in väggen, kanske snara runt nacken?
Gör en månad nu eller sex inlåst.
Fuck them!
Så tar saften och mat och några fler piller,
men skam den som ger sig,
Gud tänk om han spiller!?
Nu ska jag få mer enligt en diagnonsens,
Jag tänker för snabbt så en broms måste ges.
Amfetamin så att sömnen blir längre,
det är också en tes... de har gissat för länge.

405

MIN MAMMA

Hon bodde en lägenhet i
Nykvarn och hon var trevligt och
snäll. Jag åkte och hälsade på
henne och hjälpte henne med
allt. Hon hade trevliga grannar,
hon hade hemtjänst som kom
på morgonen och kvällen.
Min mamma åkte in och ut på
sjukhuset och jag hälsade på
henne hela tiden, när hon kom
hem fick jag hjälpa henne att
städa, diska, bädda rent i sängen,
vattna blommor och laga mat.
När mamma inte klarade sig
själv fick hon flytta till ett hem

och bo där och hon fick hjälp av
personalen och jag hälsade på
henne varje dag.

Jag skulle åka och hälsa på
mamma, då fick jag ett samtal
av min bror som sa att jag inte
behöver åka och hälsa på
mamma... Hon avled i mars
2025. Hon var 82 år och skulle
fylla 83 år i september. Vi hade
ingen begravning eller ceremoni,
vi hade inte råd med det. Hon
ligger i minnesstunden i Turing-
kyrkan i Nykvarn. Jag saknar
henne jättemycket och tänker på
henne hela tiden fortfarande.

Susanne 294

Illustration: Lena Freij

OM MIG OCH MITT LIV

Jag är uppvuxen i Södertälje och
bodde på olika ställen där. När
jag var arton drack jag mycket,
då sa jag till mig själv att jag inte
ska dricka mera, då slutade jag
dricka. Jag var ute med en tjej-
kompis på krogen, då drack jag
cola och hade jättekul men jag
var på toaletten och när jag kom
tillbaka har nån lagt någonting
i min cola. Jag hade barnvakt,
det var min bästa kompis som
passade mitt barn. Jag kom och
hämta henne, sen kom socialen
hem till mig och hälsa på mig
och kolla om jag kan ta hand om
min dotter, sen kom de tillbaka
och tog henne från mig. När hon
var ett år åkte hon till fosterfamilj
utanför Stockholm och jag fick
komma och hälsa på henne.

Sen ringde de och sa att jag inte
behöver komma och hälsa på
min dotter, de sa att pappan
hämtat henne. Jag fick träffa
henne och har umgänge med
henne men jag har inte träffat
henne på länge.

Nu är hon arton år och går i
skolan någonstans, hon bor hos
sin pappa och jag väntar tills hon
söker upp mig.

Sen åkte jag på en kryssning
och träffa en kille som var trevligt
och vi träffades flera gånger, sen
flyttade jag till honom och vi
förlovade oss och sen gifte oss.
Vi har varit tillsammans i tretton
år nu, sen fick vi en dotter som
är tolv år i år. Socialen tog henne
när jag födde henne på bb, hon
bor hos en fosterfamilj men vi
träffar henne.

Susanne 294

UPPLÖSTA BINDNINGAR

*Fria andningar, nya tider,
läser dig i nya tidningar,
nya böcker som samma
är, men har jag esset i
hyllan?*

*Pilgrim gå min väg
i vitt, svart och gråt,
en ylar om natten och
svarte fan är på flykt.
Bli inte biten, älskling.*

Jan Wallin

HÖSTEN KOMMER SNABBT

Tänka sig, då är man snart där igen.
Dagarna är augusti,
den tolfte i dag.
Undrar, solen är sen
eller är det bara jag?
Börjar få paniken,
tänka på snön,
när man halkar
hamnar i diken.
Varför är sommaren så kort?
Bara tre månader,
knappt.
Får snart tänka på hösten,
den kommer snabbt.

Magdalena 407

GRÄSET ÄR INTE GRÖNARE

*På andra sidan midnatt, men morgon har
hoppfullt ankare, sorgset full jag vankat.
Himmel, rent helvete eller morgonluft i
Dalton city, tramp i gamla spår i gammal
rock tvättad ren, från fordom spår men
inga nya sår som verkar som skrubb.
Sårtalet bleknar i rena förskräckelsen,
reven ger nya krokare, men vem vill fastna
på dem?
Finns bara ett sått sätt att få reda på livet.*

Jan Wallin

ANGÅENDE VAKTER OCH ÖVERVÅLD

Jag är 58 år och har levt det hårda livet, med missbruk och ingripande både från polis och vakter. Jag måste säga att polisen sköter sig oftast som dom ska, medan vakterna alltför ofta tar till övervåld. Alltså mera än dom behöver ta till. Såg senast igår ett ingripande där vakterna använde alltför mycket våld. Så i det syftet är polisen tusen gånger bättre.

Victoria 234

Rädd för att säga nej?

Oro och rädsla hör inte hemma i en relation.

Kvinnofridslinjen ger stöd till dig som utsatts för fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld. Alla oavsett ålder kan kontakta oss och du är anonym. Du kan ringa eller chatta.

 116 016 [kvinnofridslinjen.se](https://www.kvinnofridslinjen.se)

 116 016
Kvinnofridslinjen

Har din partner gått över gränsen? Vi lyssnar om du vill berätta.

Stödlinjen för män ger stöd till dig som utsatts för hot och våld i en nära relation eller för sexuella övergrepp. Alla oavsett ålder kan kontakta oss och du är anonym. Du kan ringa eller chatta.

 020-80 80 80 [stodlinjenforman.se](https://www.stodlinjenforman.se)

 020-80 80 80
Stödlinjen för män

Styr- och säkerhetssystem i bussterminalen har några månader kvar av testning, i april nästa år öppnas den. Under hösten planteras permanenta träd och blommor på Södermalmstorg och på taket till glasbyggnaderna. Och 677 pålar i grundläggningen för överdeckningen på Stadsgården har snart slagits ner i marken. Tio år. Och det börjar bli klart.

SLUSSEN

Text **Ulf Stolt** Foto **Magnus Sandberg**

Arbetsnamnet just nu är Kulturkajen – gångstråket som frigörs närmast vattnet vid Stadsgården när överdäckningen av trafikleden är klar. Det pågår samtal med både Kulturförvaltningen, Stadsdelsförvaltningen och Trafikförvaltningen, Kollektivt Livet och Fotografiska om hur man ska få kajstråket att bli en aktiv och levande plats.

Överdäckningen börjar så snart alla 677 pålar är nedslagna i marken och grunden är förstärkt. Överdäckningen av Stadsgårdsleden börjar vid tunnelöppningarna vid Katarinahissen och ut i riktning mot Fotografiska, när det är klart flyttas trafiken in där och slitsen i Guldbron öppnas upp när trafiklösningen då är klar.

Glashusen på Södermalmstorg inreds just nu, de första restaurangerna öppnar under nästa år, men redan i höst öppnar den första restaurangen under Guldbron, nästa år den andra.

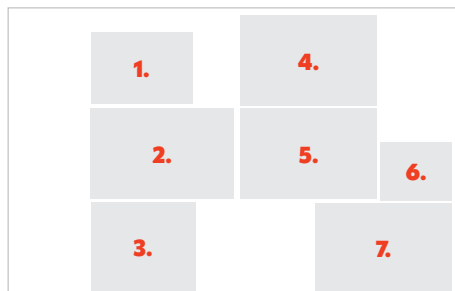
I september kommer den permanenta växtligheten av träd, buskar, lökar och perenner att komma på plats på Södermalmstorg.

Nere i bussterminalen ser det mesta färdigbyggt ut på ytorna, asfalten är lagd på bussgatan. Det stora arbete som återstår där nere nu är att samköra och stresstesta de många olika drifts- och säkerhetssystemen innan terminalen tas i bruk.

Bland annat är dörrarna ut mot trafiken från terminalen explosions- och brandsäkra, dörrsystemen slutna för ventilationens skull.

Men statyn på Karl XIV Johan – Jean Baptiste Bernadotte, kungens anfader – som tidigare stod på Mälartorget men tillfälligt flyttades till Slottsbacken för renoveringen och som det byggts en ny sockel för till vänster om glashuset på Södermalmstorg, kommer inte stå där.

Kungen tycker den passar bättre på Slottsbacken, han vill inte att den åter placeras på Slussen. ■

1. Infarten till bussterminalen från Katarinavägen. Portalen – kallad keps – som man byggde runt öppningen på 1930-talet går igen i hur man i dag utformat öppningarna nere i terminalen där passagerarna går i och ur bussarna, likadana kepsar på båda sidor. Bussterminalen ligger under det tidigare garaget och skyddsrummet, som kommer att återställas. Dock inte skyddsklassas som atomskyddsrum, då bussterminalen ligger under.

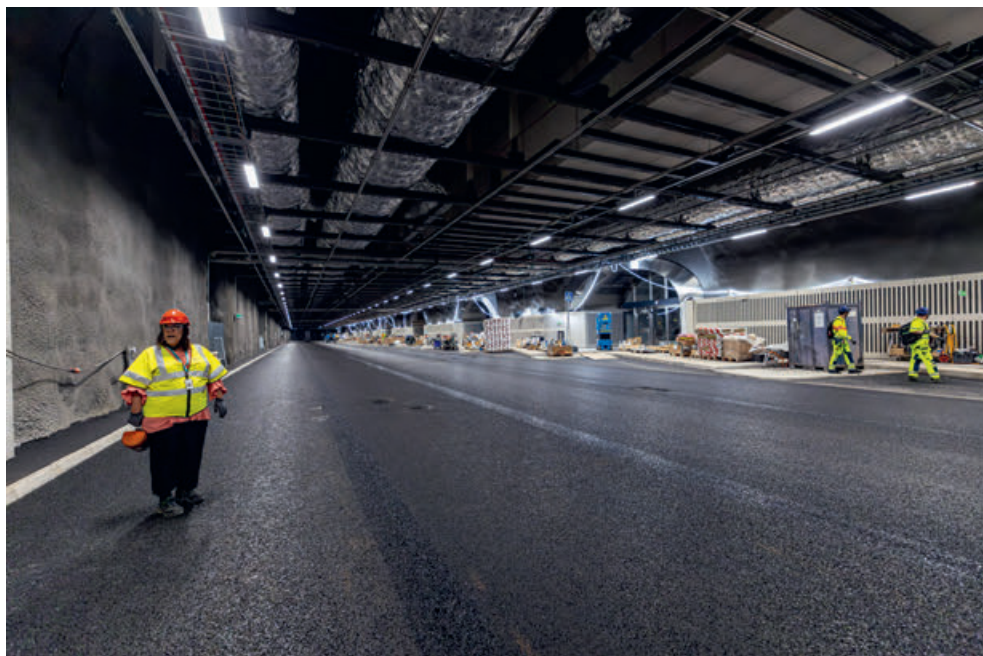
2. De runda orange ringar som syns utmed vägbanan en bit in i grundläggningen, är toppen av de stålplåtar – totalt 677 stycken – som man pålar och stabiliserar marken med. Pålarna, man ser dem ligga längst ner i bilden bredvid den maskin som slår ner dem i marken, ska bära upp både själva överdäckningen, samt husen som kommer att byggas ovanpå den – bland annat Nobelcenter.

3. Utgången mot Katarinavägen. Dörrarna – tre roterande dubbla dörrar, samt en dörr på sidan för barnvagnar och funktionsvarierade – är dimensionerade för en maxkapacitet på 5 000 personer per timma. Det är också en luftsluss in i terminalen, så en av dörrarna är alltid stängd, det är aldrig direkt öppet in till terminalen. Vid brand och utrymning går dörrarna att skjuta upp för hand inifrån och de är brandtåliga. Man ser även lite av det röda terrazzogolvet i nederkant.

4. Det är två rulltrappor på varje sida, två trappor och två hissar upp mot utgången Katarinavägen. Den röda färgen på väggarna är tänkt att ligga så nära falu rödfärg som möjligt, i taket ser man de stora ventilationsrören som förser terminalen med luft in och ut.

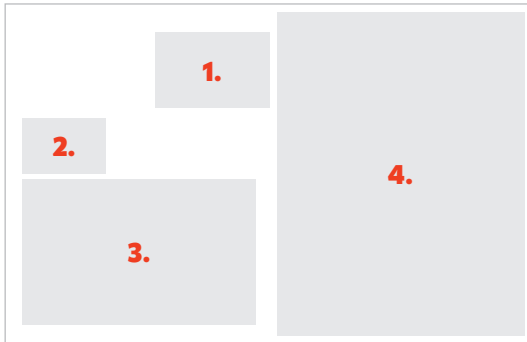
6. En av tre konstinstallationer på Slussenterminalen av konstnär Gunilla Klingberg. Det röda terrazzogolv - nu dolt av skyddande träplattor - har motivet av en kastad sidensjal, vid utgången mot Lokattens trappor har hon gjort en vägg i reliefmönster som liknar varprådar. Här i utgången mot Katarinavägen en ljusvägg bestående av lysrör bakom rödas skärmar, inspirerade av hålkort från 1800-talets vävstolar.

5. Körbanan för bussarna - det vi ser här är sidan för påstigning - är precis nyasfalterad. Man lägger inget innertak på de delar där trafiken går. De blanka metallrören i taket är sprinklersystemet. Man ser hållplatserna där bussarna kör in. Systemet är byggt så att bussarna kör fram och släpper på passagerare, de backar sedan ut i körbanan och fortsätter framåt. Detta för att spara utrymme.

7. Här ser man terminalen med ventilationsrören i taket och den välvda formen och kepsarna över utgångarna. Bakom de vita skydden med vertikala öppningar finns fläktarna för ventilationen, den släpper på 13 kubikmeter luft i sekunden i normfallet. Dörrarna ut mot trafiken på båda sidor är dubbla dörrpar, dörrarna på insidan står emot brand, dörrarna på utsidan kan stå emot spränglast.

2. Ett av de verk som konstnär Per Mårtensson skapat på Södermalmstorg, det här med gammal kullersten från platsen, utgrävd av arkeologer under bygget. Andra verk består av gammal gatssten samt stångjärn.

3. En av de provisoriska växtbäddarna som nu i september ska planteras med sina permanenta träd och växter. Totalt kommer det att planteras 28 träd, 50 buskar och ungefär 12 000 lökar och perenner på Södermalmstorg och på taket till Glasbyggnaderna. Bland de åtta träddarterna märks fremanlön, berlineral, japansk magnolia samt mannaask. Fem buskarter – lagerhägg, eldtorn, måbär, kantspirea och doorenbossnöbär – samt 33 arter perenner och 43 arter lökar. Skejtarna har fått nya kanter som är waxade och grindade.

1. Här ser man hur reflektionen i glaset är tänkt att fungera – att man ser fasaderna i Gamla stan på sidorna av trappan och i den övre, lutande delen ser man himlen. På muren mot Gamla stan kommer tre olika sorters klängväxter att planteras. Trappan används – det gick fortare än man kanske trodde – som en självklar gångväg mellan Södermalm och Gamla stan.

4. På taket till glashuset kommer ängsflora planteras, den kommer vaka i vinden och vara synlig. Ängsfloran är också bra för pollinerare, vilket gynnar den biologiska mångfalden. Träden och växterna som valts ska klara stadsklimatet med värme, kalla vintrar, åska, skyfall, storm och mänskligt slitage. Växterna är robusta och klarar sig utan särskilt mycket skötsel och konstbevattning. Från tidig vår till sen höst kommer alltid någonting att blomma på Slussen.

Granskning. Långvarigt hemlösa fastnar i akutboenden – Mer stöd och fler boendeformer behövs.

I STOCKHOLM LEVER en del människor kvar i hemlöshet år efter år, ofta på stadens akutboenden, utan att komma vidare. För att förstå varför har stadens socialtjänstinspektörer granskat 16 ärenden där vuxna länge varit hemlösa och samtidigt haft svår psykisk ohälsa och/eller beroende. Slutsatsen är tydlig: de blir kvar i tillfälliga lösningar trots upprepade insatser.

Socialekreterare håller oftast kontakten med personerna och erbjuder insatser, men det räcker inte.

”Det var tydligt att brukarna i målgruppen ofta hade behövt mer tät och stödjande kontakt eftersom deras svårigheter var så omfattande”, skriver inspektörerna i rapporten.

Det krävs mer tid för att bygga relationer, samt flexibilitet när en persons ”motivationsfönster” öppnas. Men det utrymmet saknas ofta i socialekreterarnas vardag.

Granskningen visar också behov av bättre samarbete med

psykiatrin och mer individualiserade boendelösningar.

För många av personerna i granskningen försämrades den psykiska hälsan under tiden på akutboende. I flera fall har psykiatriambulans fått rycka ut. När personerna stannat kvar har personalen försökt hålla koll på måendet med extra tillsyn dygnet runt, motiverat dem att äta och dricka, undvika konflikter med andra och gång på gång larmat vårdkontakter.

Granskningen visar behov av bättre samarbete med psykiatrin och mer individualiserade boendelösningar.

Vissa har försvunnit periodvis eller varit svåra att nå – ibland på grund av borttappade telefoner. Många hade svårt att passa tider för möten, men nästan alla höll kontakten med socialtjänsten.

EN FOKUSGRUPP, MED personal från stadsdelsförvaltningarna samt akutboenden, beskriver stora samverkansproblem med psykiatrin och att målgruppen inte alltid får den vård som de bedöms behöva. Fokusgruppen efterlyser ”kraftfullt utökad samverkan i form av intensiv case management, specifikt ACT-team”.

De lyfter också bostaden som en mänsklig rättighet och en möjlighet för återhämtning – något som inte lika tydligt avspeglas i de granskade ärendena, troligtvis för att alternativen för målgruppen är så begränsade. Många behöver omsorg dygnet runt, med personal som kan ge stöd så att de kan bo kvar, i stället för att skickas tillbaka till akutboende.

Bostad först, där människor kan få en lägenhet utan krav på att till exempel vara drogfri först, ses som en viktig modell men passar inte alltid den här gruppen. Personer i granskningen som tidigare fått insatsen har inte kunnat bo kvar då de inte följt hyreslagen och orsakat skador eller störningar. Dessutom är tillgången till Bostad

FRÅNLINGSSÄMMEN

först-lägenheter begränsad – varje stadsdel kan bevilja det till några få personer per år. Fokusgruppen talade i stället om det som ”bostad sist”, när alla andra alternativ prövats.

DET FINNS ÄNDÅ lokala satsningar som pekar framåt. På SHIS Farsta, ett boende med drog-tolerans, finns extra stöd och socialsekreterare på plats varje vecka. Enskede-Årsta-Vantör har förstärkt jourlägenheter med boendestödjare på heltid. På Kungsholmen finns lågtröskel-kontakter via en kyrklig mötes-plats där socialpsykiatri och en behandlingsassistent finns på plats. Kungsholmen har även två behandlingsassistenter som kan ge snabbt stöd.

Granskningen lyfter också fram exempel från Malmö, där boenden har personal dygnet

runt, slitstarka lägenheter och fokus på återhämtning, hälsa och sysselsättning. Resultaten är positiva – avbrott, skador, kostnader och mänskligt lidande minskar när boendet är anpassat till verkligheten. ■

ACT (ASSERTIVE COMMUNITY TREATMENT)

■ Fokusgruppen i granskningen efterfrågar ACT-team, som jobbar uppsökande och ger psykiatrisk vård och socialt stöd där personen är, till exempel på ett boende eller på stan. De gör täta besök och kan erbjuda snabb hjälp, samordna vård och ge socialt stöd.

■ Teamet består av psykiater, sjuksköterska, socionom och beroendespecialist.

■ De vänder sig till personer med psykisk ohälsa, beroende och som annars ofta ”faller mellan stolarna”.

Satsning ger framtidstro och bättre mående

En satsning som lyfts fram i granskningen är samarbetet mellan socialförvaltningens område hemlös och SHIS Bostäder i Farsta.

– Pilotprojektet ska tillgängliggöra SHIS Bostäder för fler målgrupper och se om hemlösheten kan minska genom förstärkt samverkan, säger Helena Düsing, områdeschef på Socialförvaltningen.

SHIS Bostäder har avsatt 15 lägenheter, alla platser är fyllda.

– Det är personer med stödbehov och beroende som bott

långvarigt utomhus eller på lågtröskelboende. Viljan till förändring är i fokus, inte hyresgästens pågående substansbruk, säger Helena Düsing.

Socialsekreterare finns på plats två dagar i veckan och SHIS Bostäder har två boendestödjare som arbetar med projektet. Socialsekreterare från ekonomiskt bistånd kommer också dit en till två gånger i månaden, och även två budget- och skuldrådgivare är regelbundet på plats.

– Förhoppningarna är att det ska ge en ökad

boendestabilitet så att hyresgästerna kan gå vidare till genomgångsbostad eller eget boende, säger Anja Arnell, avdelningschef för SHIS.

Har ni sett några positiva effekter?
– Vi ser att vi kan agera snabbare. Hyresgästerna har fått rutiner, handlar mat och vet vart de ska sova. De börjar få en framtidstro och många uttrycker att de mår bättre. De är måna om att bo kvar, har inte samma behov av droger och flera har kommit igång med sysselsättning.

Ny narkotikapodd vill lyfta modern forskning

Narkotikapodden är en nystartad podcast om den svenska narkotikapolitikens framtid, med fokus på skadereducering. I varje avsnitt intervjuar Johan Svensson, som driver narkotikapolitik.se, experter och verksamma inom området.

– Jag startade podden för att det behövs mer kunskap i debatten. Jag vill lyfta fram modern forskning och bidra med nyansering, säger han.

”Kriminaliseringen från 1988 är ingen naturlag och saknar vetenskaplig grund.”

Podden är en satsning för att öka kunskapen hos allmänheten. Han tycker det ofta saknas nyansering hos poddar som drivs av lobbyorganisationer.

– I Narkotikapodden får gästerna prata till punkt utan ledande frågor.

I premiärvsnittet intervjuas Damon Barret, lektor i mänskliga rättigheter och narkotikapolitik vid Göteborgs Universitet. Samtalet handlar om harm reduction och

hur det kan rädda liv, internationella riktlinjer och narkotikastrafflagen i Sverige.

Johan Svensson engagemang väcktes 2014 vid ett seminarium där han upplevde en förlegad syn och brist på diskussion om skadereducering och avkriminalisering. Han kom i kontakt med andra som efterfrågade en modernare narkotikapolitik och insåg att mycket av politiken gick emot forskningen.

Han påpekar att Narkotikapodden inte är någon legaliserings- eller avkriminaliseringspodd.

– Den fokuserar på forskning och utredningar. Men kriminaliseringen från 1988 är ingen naturlag och saknar vetenskaplig grund. Det måste kunna diskuteras och undersökas.

I det andra avsnittet gästas Christine Sander, vice ordförande i Brukaranhörigas Riksorganisation, som delar personliga erfarenheter och önskar stöd i stället för straff, samt ökat brukarinflytande.

Framtida avsnitt ska även ta upp röster från personer med egen erfarenhet av narkotikabruk.

myndigheter ska ta fram en plan för att förbättra beroendevården och det förebyggande arbetet, med särskilt fokus på samsjuklighet – människor som ”faller mellan stolarna”.

7

barn i varje klass har minst en förälder som lever med psykisk sjukdom, missbruk eller som utsätter barnet för våld, enligt ny statistik från Maskrosbarn.

ORD FRÅN GATAN

"Fy fan, vilket ruttet jävla läge. Jag är inte bara mamma, jag är skitfull också."

Sista meningarna i första texten i den första *Med egna ord*-boken från 2008. Den tredje *Med egna ord*-boken medföljde som gåva med förra numret. Missade du att köpa det numret? Se hemsidan eller hör av dig till oss.

HALLÅ

Lägesrapport
från en säljare

JOHAN OLSSON

Trots att Marielle Renkvist är född i Kiruna och van vid stränga vintrar tycker hon att somrarna i Stockholm är för varma.

"Jag gillar egentligen våren bäst"

Marielle Renkvist är född i Kiruna, men tycker sommaren här är för varm. Våren är hennes favoritårstid. Och hösten.

Hur har sommaren varit?

– Det har varit bra med boken tillsammans med tidningen. Kunderna har varit väldigt nöjda. Jag har ju sagt att min blivande man Christoffer är

med i boken och pekat på hans bild på omslaget.

– En kund tyckte boken var så bra att han kom tillbaka och köpte en tidning till med boken och skulle ge den till en kompis. Flera köpare har kommit förbi efter de köpt och sagt att boken var så bra.

Vad har du annars gjort i sommar?

– Vi har badat lite. Sält tidningar. Det har verkligen gjort det lättare att sälja

när boken varit på köpet.

September är första höstmånaden.

– Jag vet. Våren är annars min favoritmånad, på sommaren blir det för varmt här. Jag är ju född i Kiruna där det var riktiga vintrar. Men jag gillar vintern också, och hösten. Det gäller bara att klä sig i lager på lager, det lärde jag mig när jag sov ute, att det är så man ska klä sig för att hålla värmen.

ULF STOLT

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

"Vilken bra tidning – just nu sitter jag och läser den med min son."

"Intressant att höra om hur Situation Sthlm har utvecklats. Ser fram emot att läsa boken också som var med."

"Tack för tidningen du sålde till mig. Jag har nu läst den från pärm till pärm och håller på med boken också."

"Jag blev så glad över den medföljande boken, ser fram emot att läsa den."

"Sitter på tåget och läser 'Med egna ord'. Uppskattar boken mycket."

Alla svar förmedlas till respektive säljare.

Säljaren Linda tackar för köpen den här månaden och ser fram emot nästa månads försäljning.

HAMMARBY
FOTBOLL

Ladda hem Hammarby Fotbolls
officiella app, Forza Bajen!

Företagsprenumeration

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på den här sidan? Kontakta oss:

HERMAN SUNDGREN
Tel: 08-545 953 94
Mejl: herman@situationsthlm.se

ZBK

3d0 arkitekter ab

Abaton
PRODUKTION AB

adda
Ett företag inom SKR

afa
FÖRSÄKRING

Akademikerförbundet SSR

Akademikernas a-kassa

ALLBA

ANDERS BODIN FASTIGHETER

APHOS

Autoexperthen

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

BENGT DAHLGREN

BOLIDEN

Bonnier Fastigheter

BOBY
BOTKYRKABYGGEN

BRANDKONTORET
Fastighetsbolag i Skåne AB

Brokerway

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

BYGGNADS

Capio

CERTE REVISION

CONNECTING CAPITAL

CHINA TEATERN

constantclean
CARWASH EQUIPMENT SINCE 1987

Fora

coop
östra

CWS **HYGIENE**

Daymi

DANVIKSHEM

dina Dina Försäkringar

DS Smith

EM
EINAR MATTSSON

ERSTA DIAKONI

FASCHING

FAMILJEBOSTÄDER

FF Profilreklam AB

Flinks JÄRN

FRANK & CORDINATA
AKTIEBOLAG

FLOWY

Gröna Lund

HAMMARBY IF

HYGIENE

HANSA PROJEKT

Hertz

Hillgate
ADVISORS AB

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

HEMSÖ

hiQ

HRM
Affärsutveckling
Relationer med affärsföretag

HUMAN CARE
Your Life. Your Way.

ICONIC WINES

INDUSTRI VÄRDEN

IKANO
Bostad

Indutrade
Industrial Components

IT-UNDERHÅLL
I STOCKHOLM AB

iiiriiiis
utvecklingscenter

investor

JANKE WIKHOLM

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

inResonance
Always in Tune

investor

ALLSERVICE

Kamasa-TOOLS
for the committed

KEABGRUPPEN

VÄRDEN

KERAMIKSTUDION GUSTAVSBERG AB

Kommunal

KPA

Kyrkornas Secondhand i Tilly

LENNART ERICSSON FASTIGHETER AB

Liberalerna

LIME TRAVEL
- SINCE 1995 -

MAREN EL AB
Installation - Service - Skötsel

MAREN EL AB

M Ekholms konsulttjänst AB

m3|BYGG

MEMFIS

Miljöhuset I STOCKHOLM AB

MIKAs
Etabl. 1986
STOCKHOLM

MÄNNISKORÄTTSDOMSTOLN

NACKA STRAND DENTAL

"I Stockholm finns skitmånga aspirerande scenkonstnärer"

Med sextimmarsfestivalen "Salong Lust" på Maxim-teatern ger Liza Czarnecki aspirerande scenkonstnärer en plats att synas.

Regissör Liza Czarnecki är initiativtagare till "Salong Lust" – en sex timmars festival på Maxim-teatern med en ny generation scenkonstnärer.

TEATER I vintras sattes Liza Czarnecki föreställning "En dag kanske jag springer på dig på stan" upp på Teaterverket, om kärlekshistorier längs tunnelbanans röda linje.

– Under spelperioden insåg jag att det i Stockholm finns skitmånga aspirerande scenkonstnärer – skådespelare, manusförfattare, regissörer – men var syns de nånstans? Det är svårt att få möjligheten att spela på stora scener, det finns inga pengar och kulturen prioriteras inte särskilt ofta. Men vi alla brinner för teatern och kulturen.

Då kom hon på idén att arrangera en helkväll fylld med akter av olika frigrupper och scenkonstnärer.

– Jag tänkte att det vore superkul att göra nåt tillsammans. Vi är nu ett ungt gäng och det känns fint att hålla varandra om ryggen. Nu får alla en chans att synas

och nå ut. Vi vill visa dagens kulturstockholm att vi är nåt att satsa på.

Maximteatern nappade genast på idén. Liza Czarnecki fick mer eller mindre fria händer att

skapa en sex timmars helkväll på teatern den 14 september.

– Det är ett vatten-över-huvudet-projekt. Jag har aldrig gjort nåt sånt här tidigare, men jag hoppas det blir en succékväll. Det blir jävligt kul att spela på en sån maffig scen.

Festivalen har fått namnet "Salong Lust".

– Vi döpte det till salong för att det kommer att vara avslappnad stämning, hända saker i foajén och vara en bar vid scenen.

"Lust" för konstnärernas spelglädje, längtan, idéer och röster som kräver att bli hörda.

"Salong Lust" börjar på eftermiddagen med mingel till DJ Cyan Chasm nyskapade koncept Shadows in Bloom. Därefter fylls programmet med scener eller hela föreställningar med bland annat Isabel Kylins monolog "Ps. Din PMS", Teater Måleriets kommande föreställning "K+M+R+L" och Ida Pepones "Allt mellan oss". Dessutom blir det poesiuppläsning, trumpetsolo, film och dansnummer.

Liza Czarnecki medverkar med sin pjäs "En dag kanske jag springer på dig på stan". Hon regisserar även en föreställning med en ny frigrupp – "Sneaky Fuckers", skriven av Specksgatan. Om systerlig vänskap som sätts ur balans när svartsjukan tar över.

– Det fanns fler som ville vara med än som fick plats i programmet. Min förhoppning är att vi kan göra det här fler gånger.

MARIA HAGSTRÖM

Efter samtalskoncepten Psykologer tittar på film och Psykologer läser böcker tar nu psykologen Jonas Mosskin konceptet vidare och lanserar **Psykologer går på teater**. Tre samtal under hösten i Dramatenbaren om tre av pjäserna i huset – ”Madam Bovary”, ”Så tuktas en argbigga” och (Blank). Första samtalet 26 september.

Dramaten

Anna Lagerblad och Ullakarin Nyberg.

ANNA ÖRNIN

Männens farliga tystnad

Med boken *Den livsfarliga tystnaden* vill Anna Lagerblad och Ullakarin Nyberg bryta ett mönster.

BOK Iförordet skriver de att boken ”riktar sig till alla pojkar och män som någon gång fundrat över självmord som en väg bort från psykiskt lidande”.

Omkring 1 500 personer tar sitt liv varje år i Sverige, sju av tio är män. Men beräknar att ungefär 135 personer påverkas av förlusten av ett taget liv, enligt en amerikansk studie.

Förtrots att antalet självmord i Sverige minskat med cirka 30 procent sedan 90-talet, så består skillnaden att det är flest män.

I åldersgrupperna 15-44 år är självmord den vanligaste dödsorsaken. Varför är det så?

Det vill journalisten och psykologen Anna Lagerblad och psykiatern och suicidforskaren Ullakarin Nyberg ta reda på. I boken djupintervjuas tolv män som berättar om sina erfarenheter av svår psykisk sjukdom, om självmordstankar och försök. De tittar även på aktuell suicidforskning, på varför män löper större risk att ta sitt liv.

En av de identifierade riskerna är tystnaden, att män av olika anledningar inte talar om sitt mående. Den livsfarliga tystnaden vill de bryta med den här boken.

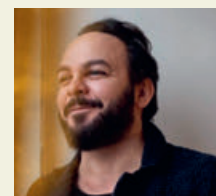
ULF STOLT

När The Clash var bombhotade

TEATER I Joakim Thåströms låt ”Biografi med litet testamente” finns texttraden: ”Jag såg The Clash på Stora Hotellet i Örebro/sen blev det aldrig bättre än så”.

The Clash spelning på Stora Hotellet i Örebro 9 oktober 1977 bombhotades samma dag av en anonym mansröst som ringde till receptionen. Om det – och en hel del annat – handlar föreställningen ”The Clash was here” som har premiär 13 september på Stora scenen i Örebro.

ULF STOLT

SOFIA RUNARSSON

Kärlek och bilkörning

TEATER Valentina är så rädd för tunnlar att hon tvärbrömsar vid en påfartstunnel under en körlektion. Det blir början på en roadtrip i det förflutna i sällskap med körskolläraren Jill.

Författaren och dramatikern Alejandro Leiva Wengers nyskrivna pjäs ”Tunneln” har sina rötter i hans egen upplevelse av tiden på körskola.

– När jag tog körkort hade jag en lärare som blev som en terapeut, hon drog paralleller mellan min körning och mitt liv. Jag ville skriva en pjäs som började i en sån situation.

”Tunneln” har premiär på Kulturhuset Stadsteatern Vällingby 4 oktober.

ULF STOLT

70

timmar per vecka. Med så mycket ökar Stockholms stadsbibliotek sina öppettider från 1 september. De stora biblioteken kommer som regel nu ha öppet mellan 10-20 måndag till torsdag, och 10-17 fredag till söndag.

MARIE-LOUISE EKMÄN FÖRKLARAR ALLT

UTSTÄLLNING Efter ett möte med koreografen Alexander Ekman började Marie-Louise Ekmans ateljé plötsligt att invaderas av väldigt stora människor. Vissa av målningarna i utställningen är därför i ett större format än hon

målat tidigare.

Utställningen Förklara allt – Nu. på Konstakademien är en omfattande separatutställning med nya verk – målningar, glasskulpturer och installatio-

ner från senaste åren.

I samband med utställningen publiceras en katalog med illustrationer samt intervjuer med bland andra Marie Louise Ekman, Carl Johan De

Geer och Mats Ek.

Parallellt med den utställningen visas verk av Marie Louise Ekman från de senaste femtio åren på galleri CFHILL.

ULF STOLT

Visas på Konstakademien 23 augusti till 4 oktober.

PIERRE BLOK

TRE KORTA

MUSIK

Nu känns det mycket bättre, Ivar Björck

Debutalbum. Fjorton låtar som med ohejdad sonisk upptäckariver och orädd poetik i texterna blommar ut och knådas till, ljusår från algoritmer och TikTok-tänk. Kommer 26 september.

DOKUMENTÄRFILM

Vår gröna dröm

1971 rullade Toba och Sussi från Stockholm med sin nyfödda dotter, på väg mot en gröna vågen-dröm. 50 år senare ses de igen, för att i fotspåren av det som skedde försöka förstå.

BOK

Kunde jag följa dig bort, Marie Lok Björk

Efter andra världskriget gjordes Sigtunastiftelsen om till beredskapssjukhus för att kunna ta emot 600 överlevande från Bergen-Belsen. I Frihamnen upprättades en medicinsk spärr.

"Barnen hittar en stig och en ljusstråle"

Klassiska och omdebatterade
barnteatern "Medeas barn"
återvänder till scenen, i regi av
Mellika Melouani Melani.

TEATER Femtio år sedan urpremiären av Suzanne Ostens och Per Lysanders barnpjäs "Medeas barn", som drog i gången debatt om barnteater och barns känsloliv. Nu sätts den upp igen.

– Den antika Medea handlade om en av de svåraste tragedierna. Suzanne Osten och Per Lysander gjorde nåt genialiskt. De lät barnen utreda filosofiskt och målade upp deras fantasifulla historia, säger Mellika Melouani Melani som regisserar pjäsen med premiär 27 september på

Stadsteatern Skärholmen, där
hon själv kommer från.

Pjäsen berättas ur barnens perspektiv och föräldrarna framstår först som ideal – mamman som övergett sitt land av kärlek, pappan den äventyrliga hjälten. Allt kraschar när han blir käri en annan och mamman vill dö.

– Det års så drabbande. Suzanne Osten och Per Lysander visste att vuxna skulle bli upprörda – ”barn ska inte behöva se det här”. De gav barnen en tragedi genom konsten, för varför ska inte barnen vara en del i det? Barn har nåt som vuxna inte har – de öppnar de mörkaste rummen, men hittar en stig, och så hittar de en ljusstråle.

MARIA HAGSTRÖM

TIPS

**från chefredaktör
Ulf Stolt**

Born To Run fylder 50 år

SKIVA I augusti i år var det 50 år sedan Bruce Springsteens skiva *Born To Run* släpptes. Och senare samma höst, 21 november, spelade han på Konserthuset.

Nu kommer Peter Ames Car-
lins bok *Tonight in Jungleland:
The making of Born To Run*.
Med intervjuer med musikerna
och andra inblandade, samt

en intervju
gjord förra
året med
Bruce
Springsteen,
berättas

nu historien om inspelningen av albumet som var tvunget att bli ett mästerverk, annars skulle skivbolaget droppa honom och lägga kraft och energi på Billy Joel i stället.

De två skivor han gjort innan hade fått bra recensioner, hans liveshower dyrkades av de som såg dem, men skivorna sålde dåligt. Han hade fått, på nåder, lov att spela in en singel – låten "Born To Run" – som började få lite spinn... men skivan nu skulle komma att avgöra hans framtid.

**Lyssna också på podcasten
Fresh Air med Terry Gross
från 9 augusti där författaren
Peter Ames Carlin intervjuas
om boken. Sätt därefter på
"Jungleland". Högt som fan.**

ULF STOLT

Förra månadens krysslösning.

”Om jag hittade en intressant plats kunde jag stå där i timmar och vänta. Jag får ofta frågan om mina bilder är arrangerade. Det är de inte.”

Fotograf Lars Tunbjörk, intervjuad i New York Times 2011. I utställningen "Lars Tunbjörk: Landet utom sig" på Kulturhuset Stadsteatern 18 september visas både bilder från boken "Landet utom sig" samt tidigare opublicerade bilder.

							O	V	THESE ARE THE LETTERS OF THE CANADIAN FLAG		H		
					CANADA	T	A	M	L	I	G	E	N
					THE LAKES	A	R	E	R	E	D	E	R
					THE LAKES	A	R	A	E	E	E	G	R
					THE LAKES	P	E	N	D	L	A	I	C
					THE LAKES	O	N	E	D	O	S	E	M
					THE LAKES	B	O	H	E	M	M		
					THE LAKES	A	S	D					
					THE LAKES	S	T	O	N				
					THE LAKES	R	U	N	A				
					THE LAKES	T	I	B	I				
					THE LAKES	T	A	T	A				
					THE LAKES	D	A	S	E				
					THE LAKES	E	D	E	T				
					THE LAKES	M	A	S	S				
					THE LAKES	O	R	E	S				
					THE LAKES	J	R						
					THE LAKES	F	T						
					THE LAKES	R	Y	T	M				
					THE LAKES	K							
					THE LAKES	E	S	A					
					THE LAKES	Z	O	C					
					THE LAKES	G	E	L					
					THE LAKES	R	A	T					
					THE LAKES	O	R	M					
					THE LAKES	M	O	N					
					THE LAKES	L	O	G					
					THE LAKES	D	E	N					
					THE LAKES	E	C	A					
					THE LAKES	R	E	G					
					THE LAKES	A	V	E					
					THE LAKES	K	A	N					

							JUNTA-GÖRA	ÄLDRE INVÄNDNING	TEXT I BLAD KILLING-PAPPA		DIFTONG	FÖR			
MÅNGA I ALPERNA	HÄLGÖ-RARNA	GER INTE ETT ALTER-NATIV	VÄRLDS-UNDER-GANG	UPP-REPAD KRITIK	SKREV SKRÄCK-NOVEL-LER	ÄNGLAR									ÄR LÄTT-SMÅLT
DEN GER SÄLTA ÅT SUSHI															
					BAK-VERK-TYG										
KAN HÖGA BERG VARA		GUD MED SNABEL ÖFYR													
						ARM AMOR-TERINGS-ANDEL									SAMLAR SUPER-HJÄLTAR
KHAN				SQUASH ÄR KULTUR FRÅN DUBLIN											
ÄR VÄL INDISKA MÅLTID-DER?															
DET KAN MAN FÅ GRUS I		GRUS-SORT SKA UTKIKEN			KANTREP SPELAS I JAPAN										
UPP-RIKTIG	GÄR RUNT RINGEN	SVINIG MORSA SITTER PÅ TVÄREN				SLÄR UT BOLLEN ROVA									KAN VARA BLÅGUL
						VAR KÄND REBELL ANHÄLLA									
VILL DEN SOM MEDLAR GROV BALK					HÖRS FRÅN KALL										

**Lös,
skicka in
och vinn**

Som en liten paus i läsningen tycker vi att du nu, när du bläddrat ända hit, ska hämta en penna, lösa korsordet och skicka in det till oss.

Via vår intrikata slumpgenerator kommer sedan tre vinnare att dras bland de inskickade rätta lösningarna.

Vinnaren belönas med en Situation Sthlm-reflex, två specialdesignade vykort, nyckelband samt ett klistermärke, andraplats belönas med en reflex och nyckelband, tredje plats får ett nyckelband.

**Kryssvinnare
#328:**

Thomas Hansson,
Handen

Nyckelband:

Jan Larsson, Malung
Bi Pettersson,
Uppsala

Se förra månadens lösning på sidan 46.

Namn:

Adress:

Postadress:

Stockholmskryssset är ett samarbete mellan Situation Sthlm och tidningen Kryssset, en månadstidning för alla kryssintresserade.

KRYSSET

ROGER TURESSON

En av många överenskommelser som Cornelis Vreeswijk gjorde med kronofogden. Förmodligen hölls inte den här överenskommelsen heller.

September 1972. Mordhot, tågkrock och förbannade norrbottniska poliser

EN ÄLG SIKTAS på en klippavsats på Kvarnholmen. Den skjuts med en bedövningspil av veteraner när Bengt Røken.

Tredje olyckan på kort tid där barn kläms ihjäl i en garageport, den här gången en treårig pojke i Kungsängen. Olyckor har skett tidigare i Upplands Väsby. De boende har varnat för att något ska hända sedan garageportarna sattes upp i våras.

Tre regeringsmedlemmar –

bland andra statsminister Olof Palme – mordhotas med anledning av utlämnandet till USA av taiwanesen Tu-Tsai Cheng, misstänkt för mordförsök på Taiwans vice premiärminister.

Enligt en uträkning kostar ett barn 750 kronor per månad.

Södra Katarina – som på tre år drabbats av 160 trafikolyckor – blir det första området på Södermalm som trafiksaneras med säckgator, nya infarter, gågator,

enkelriktningar och reserverade körfält.

Vattnet går upp från 32 till 37 öre per kubikmeter.

Sex tusen stockholmsungdomar som nyss lämnat yrkesskola eller andra skolor står utan jobb.

EXPLOSION OCH BRAND i ett laboratorium på Karolinska. Ingen människa skadas.

Två tåg på väg in mot Stockholm krockar på Lidingöbanan,

två vagnar fattar eld, 21 personer först till sjukhus.

Cornelis Vreeswijk får en fjärde Grammis, den här gången för skivan *Cornelis sjunger Taube*. Han kämpar dock med sin skatteskuld och ska därför flytta till Holland: "Det är fruktansvärt slitsamt, jag är ständigt på turné".

Tio fall av dysenteri upptäckt i länet, hälften av dem från Gotland.

Tekniskt fel på pumparna vid oljecisternerna på Fittja värmeverk, 150 000 liter tjockolja har läckt ut i Fittjaviken.

Två bankbud med 243 000 kronor i en väska rånas av två män som skjuter vilt med pistoler i Farsta centrum. En privatperson blandar sig i, fullt slagsmål utbryter innan rånarna flyr från platsen med bytet.

En 27-årig kvinna mördas i en husvagn på en parkeringsplats på Valhallavägen.

Birgitte Bardot – i Stockholm för att spela in film med sin exmake Roger Vadim – går på sexklubben Chat Noir iförd storkeps och mörka solglasögon.

600 elever i Fittja skolstrejkar i protest mot sin trafikfarliga skolväg.

Kauko Korte och Lotta Partby från Orminge förlovar sig.

Poliserna i Norrbotten är förbannade för att de måste åka ner till Stockholm i tre månader för att lösa polisbristen i stan.

Brago-kex kostar 2.15 kronor.

ULF STOLT

1986 Maskeradligan – ofta utklädda till olika yrkesgrupper, som poliser, elektriker, joggare, snöskottare – grips efter sju rån där de kommit över cirka 5 miljoner kronor.

2003 Folkomröstning om införandet av euron. Nej-sidan vann med 55,91 % av rösterna. Det enda län i folkomröstningen som röstade ja till euron var Stockholms län.

1560 Kung Gustav Vasa avlider på slottet Tre Kronor. Förmodligen blev han 64 år och dog troligen av kolera. Han balsamerades av hovapotekare Ustäl och låg på lit de parad i åtta veckor.

Ur arkivet: # 275, sept. 2020

Läsning som förändrat liv. I 25 år. Specialnummer om Situation Sthlms första kvartssekel på gatorna i stan. Några gamla reportage i urval, specialskrivna texter om Situation Sthlm av författare **Sara Stridsberg**, konstnär **Jesper Waldersten** och journalisten **Tom Alandh**. Intervju med **Dag Rejving**, den enda säljare som sålt alla nummer av tidningen. Böckerna vi givit ut under åren – två *Med egna ord*-böcker, samt *Raines dagbok*. Första intervjubandsspelaren. Åtta nuvarande tidningssäljare berättar hur deras liv såg ut för 25 år sedan när tidningen startade, samt en någorlunda kronologisk berättelse om Situation Sthlm – från starten i augusti 1995 och fram till i dag.

DETTA OM DETTA

Vårt att veta om
vad som helst

Gatumission

Marias enmans- orkester

Marias Johansson – uppvuxen i ett kristet hem, hennes pappa var pastor – började spela på Sergels torg på hösten 1972. Hon satt alltid en bit in i arkaden mellan två pelare, skyddad från regnet, och spelade där nästan dagligen.

Hon hade själv byggt en vagn med en elorgel i två våningar, förstärkare, mikrofon och mikrofonstativ och högtalare.

Hon hade även korgar på vagnen där hon sålde skivor och kassetter och delade ut religiösa skrifter och pamfletter. Ibland även smörgåsar.

Hennes repertoar bestod av frälsningssånger, psalmer, så kallade lärsånger samt en del egna kompositioner.

Maria Johansson avled 2002, efter att i nästan 30 år spelat och sjungit sina sånger på Sergels torg. Hennes orgel är skänkt till Stockholms stadsmuseum. Hon är bland annat omsjungen i Magnus Lindbergs jullåt "Snön den faller vit".

PÅ HÖRNET

En Stockholmare
mitt i steget

PETER KÖSTER
**I HÖRNET AV GUSTAVSLUNDS-
VÄGEN/VIDÅNGSVÄGEN**

”Det är lite bö-
kigt, långt att
dra grejerna”

**Du parkerade precis lastbilen
där borta?**

– Ja, jag kör för ett åkeri som
kör ut mediciner till apotek,
mestadels i Nacka. Apoteket där
borta är mitt första stop, sen åker
jag till Hammarby sjöstad.

– Jag bytte det här stoppet
med en kollega, han gillar det
inte, det är en lång korridor och
så där, lite bökigt, långt att dra
grejerna.

**Men nu var du på väg mot
gatuköket, vad ska du äta?**

– Kebab i bröd är bra, det är
både sallad och lite kryddigt.

TEXT **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Peter Köster är
Stockholmare sedan
femton år, bor numera
i Enköping. Men dialek-
ten pekar riktning mot
Göteborg: ”Ja, så är det,
den avslöjar mig alltid”.

Slaktkyrkan älskar Situation Stockholm. Vi älskar er som stödjer dem i detta och vi älskar kultur-Stockholm. Våren 2025 har för oss präglats av en debatt kring vad en stad ska och inte ska innehålla när det kommer till kultur. Hur högt man får låta och när.

Vi tycker självklart att det ska låtas och stökas så mycket som möjligt. Det är därför vi flyttade hit. **Vi tycker att ju fler vi är desto roligare** så därför bjussar vi på några utvalda kommande konserter för er som stödjer **Situation Stockholm.**

Gå in på **slakthusen.se/situation-stockholm** och kolla om det är nåt du gillar.

Stockholm Archipelago

Låt känslan fortsätta efter sommaren

Friheten är närmare än du tror. Med
Waxholmsbolaget tar du dig enkelt
ut i skärgårdens storslagna natur.

Från 14 september kan du resa i skärgården
med SL-biljetter som är giltiga i minst 30 dagar.